

Perspectiefnota 2013 - 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	11
Programma's	
Programma Bestuur en veiligheid	21
Programma Dienstverlening	25
Programma Sport en cultuur	29
Programma Onderwijs	33
Programma Zorg	35
Programma Economie en recreatie	41
Programma Ontwikkeling openbare ruimte	49
Programma Beheer openbare ruimte	57
Programma Financiering	65
Financiële samenvatting 2013 – 2017	69
Sluitend maken begroting	71
Bijlagen	
1. Investeringsstaten 2013 t/m 2017	74
2. Overzicht post onvoorzien t/m raadsvergadering april 2013	79
3. Staat van reserves en voorzieningen	80
4. Totaaloverzicht bezuinigingen	83

ALGEMEEN

Raadsvergadering
27 juni 2013

Agendanummer

Onderwerp:
Perspectiefnota 2013 - 2017 (11e begrotingswijziging 2013)

Steenbergen, 28 mei 2013

Aan de Raad,

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de perspectiefnota 2013 - 2017 aan.

In deze nota is tevens de rapportage over de eerste vier maanden over 2013 opgenomen en de voortgang van de programma 's.

2. Achtergrond

De perspectiefnota kent dezelfde programma-indeling als de programmabegroting. Per programma komen de volgende onderwerpen terug:

Speerpunt van beleid

Indien er een speerpunt van beleid binnen een programma valt, hebben we de actuele stand m.b.t. dit speerpunt weergegeven en de ontwikkeling voor de komende jaren.

Beleidsprioriteiten

Bij het onderdeel beleidsprioriteiten hebben we doelstellingen 2013 uit de programmabegroting (onderdeel: "wat gaan we daarvoor doen") en de moties opgenomen. Per doelstelling aangegeven hoe het met de uitvoering staat, dit d.m.v. symbolen, waarbij de symbolen de volgende betekenis hebben:

	De beleidsdoelstelling is reeds uitgevoerd
	De beleidsdoelstelling wordt volgens de planning vastgesteld bij de begroting uitgevoerd.
	De planning vastgesteld bij de begroting wordt niet gehaald, maar de beleidsdoelstelling wordt wel dit jaar uitgevoerd.
	De beleidsdoelstelling wordt dit jaar niet meer uitgevoerd.

Wanneer de signalering van de beleidsdoelstelling oranje of rood is, is er een toelichting opgenomen waarom de planning niet wordt gehaald en wat de nieuwe planning is. Bij de toelichting op de beleidsagenda in de diverse commissies zal al een aantal beleidsdoelstellingen die niet of later wordt gerealiseerd in 2013, zijn toegelicht.

In de tabel beleidsprioriteiten is een kolom opgenomen met daarin de maand waarin de beleidsdoelstelling volgens de planning uit de programmabegroting 2013 gerealiseerd zou worden.

Wanneer deze planning niet wordt gehaald (oranje vierkant of rode driehoek) wordt in de toelichting van de beleidsdoelstelling de nieuwe planning aangegeven. Ook hierbij kan het zijn, dat u bij de toelichting op de beleidsagenda in de commissie al geïnformeerd bent over een nieuwe datum waarop de beleidsdoelstelling gerealiseerd wordt.

Bijstelling bestaand beleid

Bij dit onderdeel worden de grotere financiële mutaties van 2013 nader toegelicht. Hierbij is aangegeven of de mutaties een éénmalig dan wel een structureel karakter hebben.

Wat gaan we doen in 2014

Hierbij wordt aangegeven welke (nieuwe) projecten/activiteiten we in 2014 willen gaan uitvoeren. Tevens is daarbij aangegeven of voor deze activiteiten extra financiële middelen nodig zijn of dat het enkel capaciteit betreft. Bij het beslag op extra financiële middelen is aangegeven of het alleen 2014 betreft of dat de uitgaven structureel zijn.

Wat mag het kosten?

Hierbij is per programma een financiële recapitulatie gegeven van de uitgangssituatie, de bijstellingen vanuit 2013 (bestaand beleid) en het nieuwe beleid vanaf 2014.

Bezuinigingen raadsprogramma

De bezuinigingen zoals opgenomen in de begroting 2013 zijn vermeld. Daarbij kunnen de volgende regels zijn opgenomen:

Geraamd begroting 2013: Dit is de raming van wanneer de bezuiniging wordt gerealiseerd, zoals opgenomen in het raadsprogramma en de begroting 2013.

Nieuwe raming perspectiefnota: wanneer de raming uit de begroting 2013 niet wordt gerealiseerd (positief of negatief) wordt hier de nieuw voorgestelde raming opgenomen

Gerealiseerd t/m 2013: Hierbij wordt het bedrag vermeld dat reeds gerealiseerd is van de bezuiniging. Wanneer dit bedrag structureel is, is bij alle jaarschijven opgenomen.

Bij het sluitend maken van de begroting 2014 -2017 is eerst de financiële situatie weergegeven, zoals deze uit de perspectiefnota voortvloeit. Daarna worden de voorstellen weergegeven om een sluitende begroting te krijgen.

In de bijlagen zijn de investeringsstaten t/m 2017 opgenomen, het overzicht van de post onvoorzien, de staat van reserves en voorzieningen en een totaaloverzicht van de bezuinigingen.

3. Overwegingen

Bij het onderdeel "sluitend maken begroting" wordt ingegaan op de begroting 2013 en de begroting 2014 en het meerjarenperspectief 2015 - 2017.

Het saldo van de post onvoorzien voor 2013 bedraagt € 67.300,-. Dit saldo zal naar wij verwachten hoog genoeg zijn om nog eventuele activiteiten, die aan de 3 o's voldoen, dit jaar te dekken.

Voor 2014, 2015, 2016 en 2017 is er een tekort van respectievelijk € 401.300,-, € 1.647.000,-, € 2.065.600 en € 2.440.000,-.

In het saldo van 2014 is er reeds rekening mee gehouden, dat een bedrag van € 197.300,- aan éénmalige uitgaven gedekt worden t.l.v. de algemene reserve. Voor 2015 is dat een bedrag van € 30.000,-.

Bij de behandeling van de begroting 2013 heeft uw raad besloten tot een nieuwe bezuinigingsronde. In de raadsvergadering van 24 juni a.s. zal uw raad een bezuinigingspakket van € 2 milj vaststellen. Door de vaststelling van dit bezuinigingspakket zal er een sluitende begroting 2014 aangeboden kunnen worden en zal ook het meerjarenperspectief nagenoeg sluitend zijn.

In de begroting 2013 hadden wij nog een structurele korting op de algemene uitkering opgenomen van € 400.000,- om de gevolgen van de decentralisatie-operaties op te kunnen vangen. Gezien het meerjarenperspectief vonden wij het niet meer verantwoord om deze korting op de algemene uitkering op te nemen. Ons beleidsuitgangspunt zal nu zijn om de decentralisatie-operaties budgettair neutraal te gaan invoeren.

De mei-circulaire zal op 31 mei verschijnen. Zodra wij de gevolgen voor de gemeente Steenberg in beeld hebben gebracht, zullen wij u middels een raadsmededeling hiervan op de hoogte stellen.

4. Middelen

De perspectiefnota is op programmaniveau op hoofdlijnen financieel vertaald. Na de programma's is een financiële samenvatting opgenomen voor de jaren 2013 - 2017.

Wij zullen trachten om de jaarschijven 2014 t/m 2017 zo mogelijk positief te laten sluiten en anders met een zo klein mogelijk negatief saldo.

5. Risico's

n.v.t.

6. Aanpak

De perspectiefnota zal worden behandeld in een aparte raadsvergadering op 27 juni 2013. Tijdens het technisch beraad van 10 juni 2013 zal er een toelichting voor de raadsleden worden gegeven.

Wanneer de mei-circulaire is ontvangen, zullen wij u middels een raadsmededeling berichten over de informatie die de mei-circulaire bevat. Ook in het technisch beraad zal aan de mei-circulaire aandacht besteed worden.

7. Voorstel

1. Te beschikken over de volgende reserves:

a) algemene reserve:

i. € 227.300,- ten behoeve van de reserves eenmalige zaken 2014 en 2015;

ii. € 15.000,- ten behoeve van integraal veiligheidsbeleid;

iii. € 1.857.040,- ten behoeve vorming dekkingsreserve jachthaven/havenkantoor Steenberg;

De raad van de gemeente
Steenbergen;

In behandeling genomen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2013

besluit:

1. Te beschikken over de volgende reserves:
  - a) algemene reserve:
    - i. € 227.300,- ten behoeve van de reserves eenmalige zaken 2014 en 2015;
    - ii. € 15.000,- ten behoeve van integraal veiligheidsbeleid;
    - iii. € 1.857.040,- ten behoeve vorming dekkingsreserve jachthaven/havenkantoor Steenbergen;
  - b) reserve overheveling budgetten ten behoeve van:
    - bewegwijzering ontsluiting Dintelmond € 21.000,-;
    - vervangen bomen buitengebied € 30.000,-;
    - uitvoeringsprogramma gemeentelijke wateropgave € 58.000,-;
  - c) reserve openbare verlichting € 26.500,- voor aanleg ledverlichting in de Kreekweg in Dinteloord;
  - d) reserve eenmalige zaken 2011:
    - € 34.000,- ten behoeve van Haven van Steenbergen;
    - € 29.000,- ten behoeve van projecten duurzaamheid;
  - e) reserve eenmalige zaken 2012:
    - € 40.000,- ten behoeve van projecten Hortensiaplein/Corneliusstraat en Molenstraat-Meesstoof;
    - € 51.000,- ten behoeve van uitvoeringsprogramma recreatie;
  - f) reserve bijdrage ruimtelijke ontwikkeling € 34.600,- ten behoeve van het project Van Gaverenlaan;
  - g) risicoreserve € 60.000,- ten behoeve van voorzieningen gehandicapten, woningaanpassingen;
  - h) bestemmingsreserve HRM € 8.945,- ten behoeve van risico inventarisatie en evaluatie;
  - i) dekkingsreserve herinrichting Markt/Westdam/ring Gummaruskerk € 1.299.906,-
2. Van de opbrengst van de verkoop van gronden aan Rijkswaterstaat voor aanleg A4 € 43.999,- toe te voegen aan de algemene reserve;
3. De perspectiefnota 2013-2017 vast te stellen (raadsvergadering van 27 juni 2013)
4. De 11e wijziging van de begroting 2013 vast te stellen.

Steenbergen, 27 juni 2012
De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter

drs. E.P.M. van der Meer

drs. S.C.C.M. Bolten

Inleiding

Financieel perspectief

Decentralisaties sociaal domein

De decentralisaties op het sociaal domein vormen een zeer grote opgave. De VNG is intensief in gesprek met departementen en kabinet om ervoor te zorgen dat de wet en regelgeving van de decentralisaties niet in de weg staat van de ambities van gemeenten.

Het onlangs gesloten zorgakkoord en het sociaal akkoord heeft grote gevolgen op het proces van de decentralisaties. De wetgevingsprocessen zijn nu in een fase gekomen waarin belangrijke keuzes definitief worden gemaakt en dat er duidelijkheid komt in de financiële gevolgen voor de gemeenten. Mede naar aanleiding van het financieel akkoord dat gemeenten en Rijk sloten, hebben gemeenten aangedrongen op een onafhankelijk onderzoek naar de (financiële) risico's en kansen bij de decentralisaties in het sociaal domein. Om uitvoering te geven aan de in de Tweede Kamer aangenomen motie Schouw is het Centraal Planbureau gevraagd om dit onderzoek gestalte te geven. Concreet is het CPB gevraagd om:

- Op hoofdlijnen te inventariseren of zich financiële risico's en kansen voordoen indien de voorliggende financiële en beleidsmatige informatie inzake de drie decentralisaties in het sociaal domein integraal worden bezien.
- Te identificeren met welke (beleids)instrumenten deze eventuele risico's binnen de participatiewet, de jeugdwet en de gewijzigde Wmo in de uitvoering kunnen worden beperkt of weggenomen, dan wel aan te geven hoe de eventuele financiële kansen gemaximaliseerd kunnen worden.

De eerste resultaten van het CPB worden voor de zomer verwacht en kunnen er wellicht nog toe leiden dat de wetsvoorstellen nog worden aangepast.

Hieronder worden de drie decentralisaties in het sociaal domein nog afzonderlijk kort toegelicht:

Decentralisatie werk

Met het sociaal akkoord is de decentralisatie werk in een ander daglicht komen te staan. Werkgevers en werknemers steunen de 35 arbeidsmarktregio's en de 35 werkgeversservicepunten.

Het kabinet gaat het wetsvoorstel Participatiewet, dat voor advies bij de Raad van State lag, aanpassen. Door de aanpassingen kan de Participatiewet niet zoals gepland per 2014 ingaan, maar wordt de invoeringsdatum uitgesteld naar 1 januari 2015. Voor gemeenten betekent dit ook uitstel van geplande bezuiniging van € 111 miljard in 2014.

Decentralisatie WMO

Zowel in het Zorgakkoord als in de brief "Hervorming langdurige zorg" voert het kabinet een aantal substantiële verzachtingen door van de bezuinigingen uit het Regeerakkoord. Er is een aanzienlijke nuancering van de extramuralisering van de zorgzwaartepakketten 3 en 4 en het terugbrengen van de bezuiniging in de huishoudelijke hulp van 75% naar 40%. De geplande bezuiniging van in totaal € 3 miljard wordt dus verzacht, maar blijft voor een belangrijk deel nog wel bestaan. Om welke bedragen het gaat is nu nog niet bekend zowel landelijk als specifiek voor de gemeente Steenbergen. De voorbereidingstijd wordt steeds krappere. Als de wet in juni 2014 wordt vastgesteld (huidige planning) blijft er voor gemeenten slechts een half jaar over voor de voorbereiding. Zeker gezien het groot aantal burgers dat erbij betrokken is, is een half jaar te kort voor een zorgvuldige voorbereiding.

Decentralisatie Jeugdzorg

Op dit moment ligt er een concept Jeugdwet bij de Raad van State voor advies. Het lijkt erop dat gemeenten voldoende sturingsmogelijkheden en beleidsvrijheid krijgen om het jeugdbeleid vorm te geven. Het wetsvoorstel zal naar verwachting rond 1 juli 2013 openbaar worden.

Hopelijk wordt bij de mei-circulaire inzicht gegeven in de totale omvang en de verdeling van de budgetten in 2015. Ook is inzicht nodig in aantallen van de verschillende zorgvormen per gemeente. Vanwege problemen bij het verkrijgen van data lukt het niet om tijdig een objectief verdeel model gereed te hebben. Het SCP en Cebeon zetten erop in om in de meicirculaire te rapporteren volgens een historisch verdeelmodel.

Financiën

In de begroting 2013 hadden wij een korting van € 400.000,- op onze algemene uitkering opgenomen, om de gevolgen van de decentralisaties in het sociaal domein op te kunnen vangen. Gezien het

financieel meerjarenperspectief vonden wij het niet meer verantwoord om deze korting op de algemene uitkering op te nemen. Ons uitgangspunt zal nu zijn, om de decentralisaties in het sociale domein kosten neutraal in te voeren.

Gezien alle onzekerheden zullen wij dit wel als risico opnemen in onze risicoparagraaf. Wij zullen hierbij het rapport van het CPB hiervoor als basis nemen. Op deze wijze zijn in ieder geval de financiële risico's in het jaar van invoering van de decentralisaties afgedekt.

Algemene uitkering

Bij de aanbidding van de begroting 2013 hadden we een inschatting gemaakt van de effecten van het regeerakkoord op de algemene uitkering.

In de startnota van het kabinet zijn de effecten van het regeerakkoord op de normeringmethodiek (samen de trap op, samen de trap af) nog secuur nagerekend. Dit leverde een voordeel t.o.v. de cijfers uit het regeerakkoord voor de jaren 2014 en 2015. De jaren 2016 en 2017 zijn negatiever, onder andere als gevolg van een lagere raming van de loonontwikkeling van rijksambtenaren. Daarnaast is er op 18 januari jl een onderhandelaarsakkoord gesloten tussen VNG en het kabinet over het BTW-compensatiefonds (BCF), schatkistbankieren en de Wet HOF. Het akkoord m.b.t. het BCF heeft een relatie met de algemene uitkering.

In de begroting 2013 is de septembercirculaire verwerkt. Hieronder zullen de mutaties die zijn voortgekomen uit de decembercirculaire (verwerking startnota) en het akkoord over het BCF voor de algemene uitkering worden weergegeven:

Algemene uitkering				
	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
septembercirculaire	20.047.500	19.669.500	19.858.500	19.899.000
decembercirculaire	20.263.500	19.804.500	19.561.500	19.291.500
Mutatie	216.000	135.000	-297.000	-607.500
akkoord BCF	-216.000	-553.500	-553.500	-553.500
Onderwijshuisvesting	0	-283.500	-283.500	-283.500
Scootmobielen ed	0	-40.500	-66.000	-81.000
Verwachte mutatie mei-circ.	0	-742.500	-1.200.000	-1.525.500
korting decentralisaties	400.000	400.000	400.000	400.000
Alg. uitk. Perspectiefnota	400.000	-342.500	-800.000	-1.125.500
Niet meegenomen mutaties				
politieke ambtsdragers	0	-243.000	-243.000	-243.000
apparaatskosten gemeenten	0	-67.500	-135.000	-202.500
Decentralisaties sociaal domein		PM	PM	PM
3%-norm (kadernota 2014)	-189.000	-189.000	-189.000	-189.000

Decembercirculaire

Het verschil tussen de september- en decembercirculaire komt, zoals hierboven vermeld, voort uit de startnota.

Akkoord BTW compensatiefonds

Het kabinet was duidelijk dat ze overal over wilde spreken behalve over de ingeboekte bezuinigingen. In het akkoord is opgenomen, dat het BCF niet wordt afgeschaft. De bezuinigingen blijven wel in stand. Deze bestond uit € 200 milj in 2014 voor het door gemeenten zelf betalen van de BTW-verhoging van 19% naar 21%. Daarenboven € 350 milj in 2015 omdat gemeenten meer hebben gedeclareerd bij het BCF dan destijds gestort in het BCF (wel gecorrigeerd met de groei van het gemeentefonds).

Wij zijn ervan uitgegaan, dat deze correctie verdeeld wordt via de uitkeringsfactor. Duidelijkheid komt hierover pas bij de meicirculaire.

Onderwijshuisvesting

Gemeenten geven minder aan onderwijshuisvesting uit dan zij op het subcluster onderwijs ontvangen via het gemeentefonds. De reden daarvan is o.a. dat gemeenten extra hebben afgeschreven op schoolgebouwen. Bij vervangende nieuwbouw komen de kapitaallasten weer tot leven.

Het rijk verlaagt de algemene uitkering nu met dit bedrag. Hieraan zijn geen taakmutaties gekoppeld. Het geld wordt overigens wel teruggegeven aan de onderwijssector via de lumpsum-financiering.

Scootmobielen en maatschappelijke stages

De verplichting van maatschappelijke stages wordt afgeschaft. Het bedrag hiervoor in de algemene uitkering wordt er weer uitgehaald. Daarnaast vindt er een korting plaats op de algemene uitkering, omdat gemeenten financieel voordeel kunnen behalen door het non-gebruik van scootmobielen tegen te gaan. Wij hebben als Steenbergen al lang daar onze maatregelen op genomen en het voordeel daarin behaald. Nu worden we echter hiervoor alsnog gekort door het kabinet.

Deze korting zal via verschillende maatstaven verlopen. Wij hebben hiervan een inschatting gemaakt.

Korting decentralisaties

Zoals in het onderdeel decentralisaties sociaal domein is aangegeven hadden wij een vrijwillige korting op de algemene uitkering toegepast van € 400.000,-. Deze korting hebben wij in deze perspectiefnota teruggedraaid. Ons uitgangspunt is nu dat de decentralisaties budgettair neutraal worden ingevoerd.

De volgende mutaties die in het regeerakkoord zijn aangekondigd, zijn niet meegenomen in de berekening van de algemene uitkering in deze perspectiefnota:

Politieke ambt dragers

In het regeerakkoord is het voornemen om het aantal politieke ambtsdragers met 25% te verminderen teruggedraaid. Het voornemen van het kabinet is om het aantal politieke ambtsdragers te verminderen tot het niveau van voor de dualisering. Of dit wetsvoorstel wordt aangenomen in de Eerste Kamer is nog zeer onzeker.

Wanneer deze wet wordt aangenomen, zal de algemene uitkering worden verlaagd. Onze kosten zullen echter ook omlaag gaan. Wij gaan er vanuit dat dit uiteindelijk budgettair neutraal zal uitkomen.

Apparaatskosten gemeenten

In het regeerakkoord is een vergezicht geïntroduceerd van uitsluitend gemeenten met minimaal 100.000 inwoners in 2025. Of dit voornemen wordt uitgevoerd is verre van zeker.

De opgenomen korting op de algemene uitkering voor deze maatregel in het regeerakkoord hebben wij niet overgenomen in onze berekening van de algemene uitkering. Ook hierbij gaan wij ervan uit, dat wanneer deze maatregel al wordt uitgevoerd, deze budgettair neutraal uitgevoerd kan worden.

3%-norm kadernota

In februari van dit jaar heeft het CPB de economische ontwikkeling van ons land doorgerekend.

Conclusie was dat zowel voor 2013 als 2014 de 3%-norm van het begrotingstekort werd overschreden. Het kabinet kondigde daarop, bovenop het regeerakkoord, een pakket met maatregel af ter grootte van € 4,3 miljard netto voor het jaar 2014.

In het Sociaal akkoord is opgenomen, dat de eerder genoemde bezuinigingstaakstelling van € 4,3 miljard in de koelkast wordt gezet tot in ieder geval augustus van dit jaar. Dat betekent dat deze maatregelen (voor Steenbergen een lagere algemene uitkering van € 189.000,-) niet worden verwerkt in de meicirculaire.

In augustus wordt bekeken wat het effect is op de economie. Ook wordt dan besloten of, wanneer de 3%-norm niet wordt gehaald, de bezuinigingsmaatregelen wellicht in aangepaste vorm in procedure worden gebracht. Wij wachten de besluitvorming in augustus af en nemen in de uiteindelijke begroting 2014 de septembercirculaire op, waarin de besluitvorming zal zijn verwerkt.

Eenmalige uitgaven 2014

In de raadsvergadering van april 2013 hebben wij met uw raad afspraken gemaakt over de eenmalige uitgaven die wij in de begroting opnemen. Wij hebben met u afgesproken dat wij maximaal € 250.000,- per jaar aan eenmalige uitgaven t.l.v. de algemene reserve zullen brengen en dat wij de eenmalige uitgaven bij de perspectiefnota goed onderbouwd aan u zullen voorstellen.

Hieronder volgt de opsomming van de eenmalige uitgaven tot een totaal bedrag van € 197.300,- die wij in 2014 t.l.v. de algemene reserve willen laten komen

Afscheid raad en inwerkprogramma nieuwe raad (€ 9.500,- ten laste van reserve eenmalige zaken 2014)

In 2014 staan de gemeenteraadsverkiezingen op het programma. Hiertoe dienen een aantal activiteiten ingezet te worden: afscheid genomen te worden van de 'oude' raad en het inwerken van de 'nieuwe' raad. Het afscheid van de oude raad zal een eenvoudig karakter hebben. De focus ligt op het inwerkprogramma voor de nieuwe raad. Daarvoor staan een aantal onderdelen op de planning zoals de debattraining (in twee delen) vooraf gegaan door een analyse van een raadsvergadering, een integriteitdag en een raadscarrousel waarbij de raad kennis maakt met de facetten van de organisatie. Gebleken is dat deze onderdelen een duidelijk toegevoegde waarde hebben voor het functioneren van de gemeenteraad. Het lijkt dan ook goed deze aan het begin van een nieuwe raadsperiode ingezet worden.

Vervanging materiaal sporthallen (€ 11.700,-)

In het kader van verplicht gymonderwijs is het noodzakelijk om te beschikken om adequate/veilige gymtoestellen. Jaarlijks worden de gymtoestellen gekeurd. Uit de laatste keuring bleek vervanging van de turntoestellen noodzakelijk. Voor een goed gebruik van de sporthal (met 's avonds) is de vervanging van het scorebord in sporthal 't Cromwiel en sporthal De Buitelstee gewenst. In 2014 is hiervoor een budget benodigd van € 11.700,-.

400 jaar De Heen (€ 5.000,-)

In verband met de viering van 400 jaar De Heen willen wij aan de verenigingen een eenmalige financiële bijdrage verstrekken van € 5.000,-.

Vestigingsklimaat bedrijven / acquisitie (€ 50.000,-)

Het zijn momenteel economisch zware tijden. Omdat het uiteindelijk de bedrijven zijn die de motor van onze economie vormen, achten wij het zeer belangrijk dat deze zo goed mogelijk gefaciliteerd worden en zo min mogelijk belemmeringen ondervinden. Weliswaar is het bedrijfsleven normaal gesproken sterk genoeg om voor zichzelf te zorgen, maar in deze tijden vinden wij dat wij als overheid hier ook aan bij moeten dragen. Het is tenslotte in ons aller belang. Om die reden willen wij, samen met het bedrijfsleven (belangenverenigingen etc) gaan onderzoeken waar de meeste kansen liggen en aan de hand daarvan een strategie te bepalen die er toe moet leiden dat zoveel mogelijk bedrijven op zowel het AFC als onze bedrijfsterreinen Reinierpolder gevestigd worden. Zodra de economische situatie verbetert staat Steenberg klaar voor de toekomst. De wijze waarop dit zal gebeuren moet nog verder worden uitgekristalliseerd. Om snel te kunnen schakelen is een werkbudget nodig. Daarvoor hebben wij € 50.000 opgenomen.

Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme (€ 50.000,-)

Voor recreatieve ontsluiting van de Cruislandse Kreken is in 2014 € 50.000,-. Op dit moment wordt – in het kader van Waterpoort – gewerkt aan een gebiedsplan met alle betrokken partijen. Om ook recreatieve elementen daarin te kunnen opnemen (kanosteigers, vissteigers, informatie, zitmeubilair) wordt budget gevraagd. Indien de mogelijkheid zich voordoet wordt dit plan ingediend in de tweede ronde van Landschappen van Allure. Het budget wordt dan ingezet als cofinanciering uit de streek om daarmee provinciale middelen te verwerven.

Sunclasspark (€ 25.000,-)

Er is vastgesteld dat de zomerhuizen op het Sunclasspark in strijd met het bestemmingsplan worden gebruikt. Hiertegen wordt handhavend opgetreden. In 2013 is daar al een begin mee gemaakt, maar de kans is aanwezig dat ook in 2014 nog werkzaamheden in het kader van dat traject nodig zullen zijn.

Op het Sunclasspark verblijven meerdere arbeidsmigranten. Voor de arbeidsmigranten die niet op het Sunclasspark mogen verblijven moet alternatieve maatschappelijk verantwoorde huisvesting worden geregeld. De gemeente heeft een faciliterende rol.

Kwaliteitsimpuls groen (€ 40.100,-)

Aanpak aantasting kastanjeziekte

In 2013 zijn we gestart met het opstellen van vervangingsplannen voor de groene hoofdstructuren die door aantasting worden bedreigt. Dit betreft de bomenlanen bestaande uit kastanje bomen.

Een zeer groot deel van de kastanjes binnen de gemeente Steenberg en is aangetast door de kastanjeziekte, zogenaamde bloedingsziekte. Een aantal zeer beeldbepalende bomenlanen vallen onder de getroffen locaties. Een remedie is er niet tegen de ziekte. Om het verlies op te vangen dienen meerjaren vervangingsplannen opgesteld te worden waaraan uitvoeringsbudget verbonden dient te worden. Er dienen meerjarenplannen opgesteld te worden voor:

- Middenwal/Frederiksbolwerk
- Noorndonk/Watertorenweg
- Zuidwal
- Groene Kruisstraat

Voor de uitvoering van deze plannen is het beschikbaar gestelde bedrag niet toereikend. Daarnaast zijn een aantal jongere groene hoofdstructuren sterk aangetast. In de afgelopen jaren zijn hier meerdere bomen verwijderd maar niet teruggeplant. Hiervoor is het ten behoeve van het groene raamwerk belangrijk dat dit wel gebeurt. Hiervoor zijn aanvullende middelen in 2014 noodzakelijk. Een overzicht van de betreffende groenstructuren zijn:

- Ruitstallen
- Vervanging bomen gedeelte Noorndonk – Watertorenweg.
- Vervanging bomen Nieuwstad/Noordwal
- Bomen Zuidwal.

Omdat de reguliere budgetten onvoldoende zijn voor deze extra werkzaamheden wordt in 2014 uitvoeringsbudget gevraagd ter hoogte van € 22.500,-.

Aanpak verouderde plantvakken

Ten behoeve van het verhogen van de staat van het openbaar groen dienen plantsoenen heringericht te worden waarbij nauwkeurig gekeken wordt naar de functie en waarde van het groen in de gehele openbare ruimte. Het niet vervangen van deze plantvakken betekent dat er nu onevenredig veel energie in gestopt moet worden om de plantvakken ‘toonbaar’ te houden.

In 2014 komen onder andere de volgende plantsoenen in aanmerking:

- plantsoen Wilhelminastraat, Steenberg en
- plantsoen Steenbergseweg, Dinteloord
- plantsoen Watermolen, Nieuw Vossemeer

Omdat de reguliere budgetten onvoldoende zijn voor deze extra werkzaamheden wordt in 2014 uitvoeringsbudget gevraagd voor het verwijderen en vervangen van de plantsoenen ter hoogte van € 17.600,-.

A4 (€ 6.000,-)

De opening van de A4 zal pas plaatsvinden in maart 2015. In 2014 wordt verwacht dat er meer duidelijkheid is omtrent de overname van de N259 vanuit Rijkswaterstaat.

In 2014 zal voor de herinrichting van de N257 binnen de bebouwde kom een plan worden uitgewerkt en besproken met de omwonenden.

Daarnaast dient voor 2014 budget beschikbaar te zijn voor de gebruikelijke werkzaamheden in het kader van handhaving en toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden

Bezuinigingen raadsprogramma “2010 – 2014”

Bij het vaststellen van het raadsprogramma is ook een lijst met bezuinigingen vastgesteld van in totaal € 2.860.000,-, waarvan € 900.000,- op de bedrijfsvoering wordt bezuinigd. In de begroting 2013 zijn de bezuinigingen op de verschillende posten aangegeven en ook de fasering over de jaren 2013 t/m 2015. In bijlage 4 is een totaaloverzicht van de bezuinigingen opgenomen.

Per programma wordt aangegeven welke bezuinigingen uit het raadsprogramma bij dat programma horen en wat de stand van zaken is. Hieronder volgt een totaaloverzicht en wordt nader ingegaan op de verschillen.

		2013	2014	2015
Begroting 2013	2.754.400,-	1.960.300,-	2.856.000,-	2.905.000,-
Perspectiefnota 2013	-,-	1.915.300,-	2.564.400,-	2.641.400,-
Verschil		- 45.000,-	- 291.600,-	- 263.600,-

Op de volgende onderdelen heeft een afwijking t.o.v. de opgenomen bezuiniging in de begroting 2013 plaatsgevonden:

	2013	2014	2015
Tennisparken (huur)	-15.000		
Sportparken (huur)	- 35.000		
Verzelfstandigen sporthallen		- 92.000	- 92.000
Verzelfstandigen gemeenschapshuizen		-94.500	-94.500
BTW leerlingenvervoer	+ 24.000	+ 24.000	+ 24.000
Verkoop molens		- 20.000	- 20.000
Materiaal/onderhoud speeltuinen	-	- 10.500	- 10.500
Bedrijfsvoering	- 19.000	- 98.600	-70.600
Totale bijstelling	- 45.000	-291.600	-263.600

Privatiseren tennisparken

In de begroting 2013 was een bezuiniging van € 15.000,- vanwege de privatisering tennisverenigingen geraamd. Het in beeld brengen van mogelijkheden voor privatisering dan wel een vorm daarvan vraagt zorgvuldig overleg met de tennisverenigingen. Op dit moment vindt nog overleg plaats met de betreffende besturen. Ook de verenigingen zullen vervolgens toestemming moeten hebben van de Algemene Ledenvergadering. Het gehele proces vergt meer tijd dan was voorzien. De bezuiniging voor 2013 wordt dan ook niet gerealiseerd. Wel verwachten wij de bezuiniging voor 2014 ad € 15.000,- te realiseren.

Opbrengst sportparken

De geplande bezuinigingen van € 35.000,- in de begroting 2013 zijn nog niet gerealiseerd. Er wordt overleg gepleegd met de verenigingen waarbij gekeken wordt op welke wijze de bezuiniging het beste kan worden behaald. Hierbij wordt o.a. gekeken naar mogelijkheden door meer zelfwerkzaamheid en/of een huurverhoging. Per vereniging kunnen maatwerk afspraken worden gemaakt. Wij verwachten de gesprekken half dit jaar af te ronden, zodat de bezuiniging voor 2014 ad € 55.000,- wel wordt gehaald.

Verzelfstandigen sporthallen

In het raadsprogramma was een bezuiniging van € 150.000,- opgenomen i.v.m. het verzelfstandigen van de sporthallen. In 2012 hebben wij de exploitatie van 't Cromwiel op ons genomen en daarmee een bezuiniging gerealiseerd. Wij zijn nu nog volop in gesprek met het op afstand zetten van de sporthal de Buitelstee. Wij verwachten deze onderhandelingen dit jaar af te ronden en een totale bezuiniging te realiseren van € 58.000,-.

Verzelfstandigen gemeenschapshuizen

In februari 2013 is het voorstel voor de bezuiniging op de gemeenschapshuizen aan uw raad voorgelegd. Uw raad heeft toen ingestemd met een totale bezuiniging op de gemeenschapshuizen van € 67.200,-. Bij het raadsprogramma was een bezuiniging geraamd van € 161.700,-.

BTW leerlingenvervoer

Half februari 2012 is er een gerechtelijke uitspraak op basis waarvan het mogelijk is om de BTW op het leerlingenvervoer terug te vragen. De BTW bedraagt op jaarbasis € 24.000,-.

Verkoop molens

We hebben op dit moment geen serieuze gegadigden voor de verkoop van de molens. Gezien de marktsituatie is het niet reëel om te veronderstellen dat we de molens op korte termijn kunnen verkopen.

Inkoop materiaal en onderhoud speeltuinen

Op de aanschaffingen van speeltoestellen en onderhoud van de speeltuinen wordt vanaf 2014 € 15.000,- bespaard. Daarnaast wordt het onderhoud door de St Samenwerken uitgevoerd en niet meer door eigen personeel. Dit levert nog een besparing op van € 9.500,-. In totaal € 24.500,-. De geplande bezuiniging was € 35.000,-, maar hierbij zouden alle speeltuinen verdwijnen.

Bedrijfsvoering

Met name doordat we de bezuinigingen op het verzelfstandigen van de sporthallen en de gemeenschapshuizen niet halen kunnen we ook de bezuiniging op de formatie niet realiseren. Hierdoor komt de bezuiniging op de bedrijfsvoering € 71.100,- lager uit. Daarnaast wordt de bezuiniging door het niet meer in eigen beheer uitvoeren van de belastingen niet in 2014 gerealiseerd maar pas in 2015.

PROGRAMMA'S

Programma Bestuur en veiligheid

Beleidsprioriteiten 2013

<i>Beleidsprioriteiten</i>	<i>Oorspronkelijke planning</i>	
Openstellen functie alg. juridische advisering/juridische kwaliteitszorg	januari 2013	
Beveiligingsaudit ICT	december 2013	
Agenda van Steenberg (motie P2011/1) + promotie Steenberg (motie P2011/7)	juni 2013	
Evaluatie onttrekking weggedeelten aan de openbare bestemming	maart 2013	
Aanpassing APV	juni 2013	
Agenda van Steenberg (motie P2011/1) + promotie Steenberg (motie P2011/7) Bij de perspectiefnota zullen keuzes gemaakt worden op welke beleidsonderdelen en in welke mate bezuinigingen zullen worden doorgevoerd. Deze keuzes zijn essentieel voor het project Steenberg 2020 en daarmee ook voor een zorgvuldige afhandeling van de moties Agenda van Steenberg en Promotie Steenberg. De afwikkeling van de moties schuift daarom door naar de raad van december.		
Evaluatie onttrekking weggedeelten aan de openbare bestemming Wordt vooralsnog uitgesteld tot het 3 ^e kwartaal 2013. Bekeken wordt of de onttrekking niet als secundair middel kan blijven dienen tegen mogelijke overlast als gevolg van rondhangende jongeren.		

Bijstelling bestaand beleid

Gemeentelijke rekenkamer (€ 8.000,- N structureel)

De gemeentelijke rekenkamer heeft recht op een budget van € 0,78 per inwoner. De salariskosten ten behoeve van de secretaris en de presentiegelden van de overige leden ad € 8.000,- moeten nog in de begroting worden opgenomen.

Uitbreiding formatie griffie (€ 30.500,- N structureel)

In 2012 heeft de griffie een aantal notities geschreven over de bezetting op de griffie. Naar aanleiding daarvan heeft de raad besloten voor één jaar 0,6 Fte ondersteuning toe te voegen aan de griffie. De werkzaamheden met betrekking tot beeldvormend vergaderen, het scholenproject en de toenemende stroom correspondentie voor de raad zorgen voor veel extra werkzaamheden. Nog steeds komen een aantal zaken niet tot stand wegens tijdgebrek. Dit zijn bijvoorbeeld het organiseren van werkbezoeken, het schrijven van een griffieplan en proces een jaarplan en jaarverslag. Ook staan de externe contacten onder druk vanwege tijdgebrek. De griffie wil dan ook voor 2013 de formatie uitbreiden met 0,4 Fte tot 2,0 Fte en deze bezetting ook voor 2014 en volgende jaren structureel maken.

Het college is van mening dat een structurele bezetting van 1,6 FTE, zoals deze op dit moment is, een goede bezetting is voor onze gemeente. Ook uit benchmark blijkt dat een bezetting van 1,59 FTE een gemiddelde bezetting is voor de griffie voor gemeenten van onze omvang.

Verlichting van de werkdruk kan met behulp van stagiaires of het door een trainee uit laten voeren van een specifiek project. Daarnaast gaan wij ervan uit dat verder gaande automatisering nog tot een besparing van de werkzaamheden kan leiden.

Besparing formatie bestuurssecretariaat (€ 6.000,- V structureel)

De agenda van de vergadering van het college van Burgemeester en wethouders hebben wij in de loop van 2013 geautomatiseerd. Daarnaast zijn er nog enkele andere efficiency maatregelen doorgevoerd het geen heeft geleid tot een urenvermindering van 4 uur per week.

Wanneer in de toekomst het aantal bestuurders wordt teruggebracht van 5 collegeleden naar 4 collegeleden verwachten wij nog een verdere besparing te kunnen realiseren.

Horizontaal toezicht en herijking mengpercentage btw (€ 15.000,-)

In de perspectiefnota 2012 is een voordeel van € 200.000,- opgenomen in verband met herijking van het mengpercentage btw. De opdracht bij het adviesbureau, dat de herziening van het mengpercentage uitvoert heeft vertraging opgelopen, met name veroorzaakt door verloop van personeel bij het adviesbureau. Hierdoor zal het voordeel dat is berekend niet in 2012 maar in 2013 worden verantwoord (voordeel verantwoord onder programma Financiering). Het resterende budget voor de kosten van de ondersteunende werkzaamheden van het adviesbureau ad € 15.000,- dient eveneens nog op de begroting 2013 gebracht te worden. Deze kosten kunnen worden gedekt uit het voordeel van de herziening van het mengpercentage.

Integraal veiligheidsbeleid

In de begroting 2012 is een onttrekking van € 15.000,- geraamd om de kosten in het kader van het integraal veiligheidsbeleid geconstateerde hiaten in de beveiliging en de alarmopvolging te dekken. Het bleek niet meer mogelijk dit in 2012 op te lossen en is het budget, evenals de beschikking over de algemene reserve, doorgeschoven naar dit jaar.

Regionaal Ontwikkelingsfonds (€ 23.200,- V eenmalig)

Het regiofonds zal in 2013 nog niet worden gevuld middels een bijdrage van € 1,- per inwoner. De Regio West-Brabant vraagt van Steenbergen een bijdrage in het regiofonds van ruim € 9.000,-. Dit kan worden betaald uit het rekeningoverschot van 2012, maar wij willen graag eerst van de Regio West-Brabant een nadere onderbouwing van de bijstorting in het regiofonds voordat wij de bijdrage overmaken aan de Regio.

Bijdrage Veiligheidsregio (€ 25.200,- V 2014, € 4.800,- V 2015, € 26.300,- V 2016 structureel)

Het voordeel op de bijdrage aan de Veiligheidsregio wordt veroorzaakt door een aantal factoren. Een bedrag van € 1.650.000, vanuit het voordelige saldo 2012, wordt teruggegeven aan de gemeenten. Dit geschiedt op basis van het in 2012 bestuurlijk vastgestelde kostenverdeelmodel. Deze teruggave, voor Steenbergen bedraagt het aandeel € 31.035,-, is voorlopig verwerkt in de begroting 2014. Het college heeft aan de raad voorgesteld om middels het inbrengen van zienswijze aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio, dit voordeel in 2013 uit te keren. Indien het algemeen bestuur hiermee instemt zal dit bij de najaarsnota worden aangepast. Met ingang van de begroting 2014 is het loon- en prijspeil naar beneden bijgesteld hetgeen voor de gemeente een voordeel oplevert van ruim € 8.500,-. Tegenover dit voordeel staat een structurele verhoging als gevolg van onvolkomenheden die in het kostenverdeelmodel zijn weggewerkt en een hogere bijdrage door de invoering van Burgernet.

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Afscheid raad en inwerkprogramma nieuwe raad (€ 9.500,- ten laste van reserve eenmalige zaken 2014)

In 2014 staan de gemeenteraadsverkiezingen op het programma. Hiertoe dienen een aantal activiteiten ingezet te worden: afscheid genomen te worden van de 'oude' raad en het inwerken van de 'nieuwe' raad. Het afscheid van de oude raad zal een eenvoudig karakter hebben. De focus ligt op het inwerkprogramma voor de nieuwe raad. Daarvoor staan een aantal onderdelen op de planning zoals de debattraining (in twee delen) vooraf gegaan door een analyse van een raadsvergadering, een integriteitsdag en een raadscarrousel waarbij de raad kennis maakt met de facetten van de organisatie. Gebleken is dat deze onderdelen een duidelijk toegevoegde waarde hebben voor het functioneren van de gemeenteraad. Het lijkt dan ook goed deze aan het begin van een nieuwe raadsperiode ingezet worden.

Wat mag het kosten?

Programma Bestuur en veiligheid					
	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-4.107.436	-4.045.196	-4.051.331	-4.082.232	-4.082.232
Begrotingswijzigingen 2013					
Bijstelling bestaand beleid					
Raad en ondersteuning	-11.500	-42.500	-42.500	-42.500	-42.500
College van b&w en ondersteuning	-30.200	4.700	4.700	4.700	4.700
Regionale samenwerking	23.200				
Brandweer en GHOR	-200	25.000	4.600	26.100	26.100
Mutaties reserves	15.000				
Raad en ondersteuning		-9.500			
Mutaties reserves		9.500			
Nieuw saldo begroting	-4.111.136	-4.057.996	-4.084.531	-4.093.932	-4.093.932
Nadelig saldo					

Investeringen
Digitalisering bestuurlijke besluitvorming (+ € 20.000,-)
In navolging van de raad wil ook het college van B&W digitaal gaan vergaderen. Wij willen dit op dezelfde manier realiseren als dat het digitaal vergaderen voor de raad is gerealiseerd. Op dit moment worden de vergaderstukken voor de raad nog elke maand handmatig van ons DMS-systeem (Corsa) overgezet naar het raadsinformatiesysteem (RIS) van GemeenteOplossingen (GO). Hiervoor willen we een koppeling laten maken tussen Corsa en GO.
De aanlevering van stukken aan het college van B&W hebben we het afgelopen half jaar gedigitaliseerd. We willen nu ook de aanlevering van de raadsstukken verder digitaliseren. Voor het digitaliseren van de stukken voor het college van B&W is een krediet beschikbaar gesteld van € 20.000,-. Dit bedrag is nagenoeg op. Om de verdere acties van het digitaal vergaderen, zoals hierboven weergegeven, te kunnen realiseren is een extra budget nodig van € 20.000,-.
De verwachte besparing hebben we aangegeven bij het onderdeel bestaand beleid 2013 (formatie griffie en formatie bestuurssecretariaat)

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Versoberen van representatiebudget					
Geraamd begroting 2013	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Gerealiseerd t/m 2013	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Verminderen budget rekenkamercommissie					
Geraamd begroting 2013	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Gerealiseerd t/m 2013	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Verminderen budget raadsfracties					
Geraamd begroting 2013	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Gerealiseerd t/m 2013	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Enkel audioverslaglegging bij raad- en commissievergaderingen					
Geraamd begroting 2013	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Gerealiseerd t/m 2013	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Bijdrage Veiligheidsregio					
Geraamd begroting 2013	69.100	133.900	160.000	133.900	160.000
Gerealiseerd t/m 2013	69.100	69.100	69.100	69.100	69.100

Programma Dienstverlening

Speerpunten van beleid

Dienstverlening

We werken al jaren hard aan het verbeteren van de dienstverlening. De gemeente kiest voor een dienstverleningsvisie, die aansluit op de eigen sterke punten, zonder dat daarbij de overheidsrichtlijnen van onder andere Antwoord@ en het I-NUP uit het oog worden verloren. In de afgelopen jaren zijn vele activiteiten uitgezet en doelstellingen gerealiseerd en zijn verdere discussies gevoerd ten aanzien van de ontwikkeling en inrichting van de dienstverlening.

Met de geactualiseerde visie 2012-2015 willen we de Steenbergse burger de dienstverlening bieden, die passend is bij de gemeente en haar inwoners. We staan aan de vooravond om door te groeien naar fase 4 van Antwoord@. Fase 4 houdt in dat het Klantcontactcentrum de dienstverlening verbetert door processen te verbeteren en proactief diensten verleend. Het klantcontact is persoonlijk en verloopt via het voorkeurskanaal van de klant. Welk pad de burger ook bewandelt voor zijn product of dienst, de basis van de dienstverlening is gelijk.

Het klantcontactcentrum zal de regie nemen op de verbetering van de dienstverlening. Zo zal het inzicht in de contacten met de burger gebruikt gaan worden om het aantal contacten te reduceren en de afhandeling te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door productinnovatie. U kunt hierbij denken aan het proactief sturen van een e-mail of een sms naar de klant of middels het werken met een gemeentelijke app. Uiteindelijk willen we doorontwikkelen naar een volledige informatie van transacties en procesverloop uit de backofficesystemen via een klantcontactstelsel.

Voor onze ondernemers willen we het mogelijk maken om te kunnen werken met een ondernemersdossier. Een digitaal kantoor waarbij de ondernemer zijn bedrijfsinformatie deelt met de overheid. Het Ondernemersdossier helpt de dienstverlening aan bedrijven te verbeteren en een forse vermindering van de inspectiedruk en administratieve lasten te realiseren. Kortom: een portal waar de ondernemer al haar gegevens in kan voeren en alle verplichte regelgeving voor haar bedrijf eruit kan halen.

Het dienstverleningsconcept, zoals dat in Steenbergen is opgezet, raakt alle elementen van de organisatie. Het is dan ook een belangrijke drager van de gewenste manier van werken en samenwerken die in Steenbergen wordt voorgestaan. Het draagt bij aan het optimaliseren van de bedrijfsvoering.

De digitale dienstverlening

We hebben ons ten doel gesteld om richting 2015 het digitale kanaal een prominente rol toe te bedelen. Dit betekent dat de inzet van de "ouderwetse kanalen" kritisch onder de loep worden genomen. In iedere situatie zal gebruik van het digitale kanaal namelijk leiden tot vermindering van klantcontacten via andere kanalen. Daarvoor in de plaats zou de persoonlijke ondersteuning via de site een toegevoegde waarde kunnen betekenen.

Het is belangrijk dat onze digitale dienstverlening aansluit bij de behoeften van onze inwoners. We zijn daarom zeer blij met het in maart jl ingestelde burgerplatform website.

Het platform zal gevraagd en ongevraagd adviseren ten aanzien van onze digitale dienstverlening.

Benchmarking Dienstverlening

Het doel van de deelname aan de Benchmarking Dienstverlening is de kennis op het gebied van kwaliteitsverbetering en efficiënt werken in de gemeentelijke dienstverlening te verwerven en te delen. Hierdoor kunnen verbeteringen in de dienstverlening sneller en effectiever worden waargemaakt: meten, vergelijken en verbeteren! De afgelopen jaren hebben we met wisselend succes deelgenomen

aan de benchmarking. Een van de voorwaarden van het door ons onderschreven convenant is dat we jaarlijks deelnemen aan een benchmarking op het terrein van de dienstverlening.

De onderzoeken zijn in het voorjaar weer van start gegaan. Zo zijn de bezoekers van ons gemeentehuis o.a. gevraagd naar hun mening over de geleverde diensten en zijn vele klanten die het afgelopen half jaar met het gemeentehuis hebben gebeld benaderd om hun mening te geven over de gemeentelijke dienstverlening welke zij hebben ontvangen. De rapportage wordt medio in de zomer van 2013 verwacht.

Beleidsprioriteiten 2013

<i>Beleidsprioriteiten</i>	<i>Oorspronkelijke planning</i>	
Instellen burgerplatform website	april 2013	
Diverse acties gemeentelijke website en digitale dienstverlening	continue proces	
Dienstverlening KCC	continue proces	
Dienstverlening kwaliteit	continue proces	
Realisatie PIP	december 2013	
Doorvoeren verbeterpunten benchmark Publiekszaken 2012	december 2013	
Zorgdragen dat sociale media gemeengoed worden	maart 2013	
Wijziging huisstijl (motie januari 2012)	maart 2013	
Evaluatie communicatiebeleid	maart 2013	
Nieuw communicatiebeleid	september 2013	
Modernisering GBA (mGBA); basisregistratie personen	december 2013	
Zorgdragen dat sociale media gemeengoed worden		
De inzet van sociale media en de wijze waarop daarmee zal moeten worden omgegaan en zal worden vastgelegd, is gekoppeld aan het nog vast te stellen communicatiebeleid. De nieuwe planning wordt december 2013.		
Nieuw communicatiebeleid		
De voorbereidingen zijn in volle gang om te komen tot een nieuw communicatiebeleidsplan. Mede gelet op de geplande interactieve sessies met diverse partijen alsmede de vakantieperiode is het niet opportuun om vast te houden aan de planning van september. De nieuwe planning wordt oktober.		

Bijstelling bestaand beleid

Bouwleges en kosten inhuur personeel

De post bouwleges kan worden verlaagd met € 100.000,- vanwege de verwachte afname van het aantal vergunningsaanvragen voor het AFCNP-gebied.

Hiertegenover kan de post inhuur personeel voor het controleren en vergunnen van deze aanvragen eveneens met € 100.000,- naar beneden worden bijgesteld.

Leges bodemonderzoek

Deze post kan structureel worden verlaagd met € 5.600,-. Vanwege de verwachte afname van het aantal vergunningsaanvragen worden er ook minder bodemonderzoeken verwacht. Er wordt nu uitgegaan van 15 bodemonderzoeken.

De kosten voor de bodemonderzoeken kunnen eveneens met voornoemd bedrag worden verlaagd.

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Gemeentelijke website en digitale dienstverlening

Voor 2014 e.v. staan in het kader van de gemeentelijke website en digitale dienstverlening diverse acties gepland met als doel:

- Ervoor zorg dragen dat de website de klant actuele informatie biedt over gemeentelijke producten en gemeentelijk beleid;
- Een website waarbij de klant zelf zoveel mogelijk producten aanvraagt, betaalt en thuis ontvangt;
- De website zodanig inrichten dat de klant middels tracking en tracing zijn eigen informatie volledig kan vinden;
- Het uitbreiden van producten waarvoor een klant via de website een afspraak kan maken met een ambtenaar van de gemeente;
- De technische mogelijkheden van de website optimaal benutten zodat deze werkt als "hefboom" om de fysieke dienstverlening op niveau te brengen;
- Het blijven voldoen aan de webrichtlijnen.

Dienstverlening KCC/kwaliteit

Voor 2014 e.v. zijn acties gepland om te komen tot een afronding in 2015 van het hebben van een volwaardig KCC zoals bedoeld in de visie dienstverlening en geactualiseerde visie op dienstverlening:

- Opstellen plan van aanpak omtrent samenwerking op het gebied van dienstverlening in de regio
- Uitvoeren analyses kanaalsturing
- Aan de hand van Klantvraaganalyse organiseren van adm. werkzaamheden KCC
- Het (verder) Lean maken van bestaande procesbeschrijvingen
- Het inzetten van doelgerichte klantbenadering
- Het organiseren en uitvoeren van de "dag van de dienstverlening"
- Het borgen van de kwaliteit van de dienstverlening
- Het opbouwen van het ondernemersdossier

Basisregistratie Personen

In het kader van de modernisering GBA wordt de basisregistratie Personen (BRP) ingevoerd. Hieraan gerelateerd dient er GBA-systeem ingevoerd te worden dat voldoet aan de nieuwe eisen van het nieuwe GBA-stelsel en de BRP. Hierbij wordt tevens een volgende stap gedaan om nog beter vervolg te geven aan eenvoudige gegevensverstrekking door de burger en meervoudig gebruik. een nieuw De authentieke persoonsgegevens worden via de applicatie voor gegevensdistributie aan andere applicaties gekoppeld zodat altijd de juiste gegevens beschikbaar zijn.

Wat mag het kosten?

Programma Dienstverlening	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-795.405	-792.490	-793.690	-767.691	-767.691
Begrotingswijzigingen 2013					
Bijstelling bestaand beleid					
Burgerzaken	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
Dienstverlening					
Mutaties reserves pr. dienstverlening					
Nieuw saldo begroting	-797.205	-794.290	-795.490	-769.491	-769.491
Nadelig saldo					

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Infopagina					
Geraamd begroting 2013	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500
Gerealiseerd t/m 2013	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500
Leges bouw- en woningtoezicht					
Geraamd begroting 2013	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Gerealiseerd t/m 2013	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Leges openbare orde en veiligheid					
Geraamd begroting 2013	7.200	7.200	7.200	7.200	7.200
Gerealiseerd t/m 2013	7.200	7.200	7.200	7.200	7.200

Investerings
Krediet website (+ € 8.000,-)
Dit krediet zal voor het ontsluiten van de website met GEO-informatie verhoogd moeten worden met € 8.000,-. Dit bedrag stond het afgelopen jaar op de begroting maar is door vertraging met leveranciers niet benut. Uiteindelijk is dit bedrag teruggevloeid naar de algemene middelen maar is nodig om de koppeling te realiseren met onze nieuwe website.

Programma Sport en cultuur

Beleidsprioriteiten 2013

<i>Beleidsprioriteiten</i>	<i>Oorspronkelijke planning</i>	
Verzelfstandigen gemeenschapshuizen	februari 2013	
Verzelfstandigen sporthal De Buitelstee/ gymzaal Merijntje	juni 2013	
Beleidsnotitie bibliotheek	februari 2013	
Privatisering tennisparke	april 2013	
Beleidsnotitie verlagen exploitatietekort buitensportaccommodaties	mei 2013	
Onderzoek vorming beheerstichting sport- en welzijnsactiviteiten (motie P2011/8)	december 2013	
Afgerond plan verzelfstandiging gemeenschapshuizen medio 2013 (motie P2012/11)	juni 2013	
Afgerond plan verzelfstandigen sportparke medio 2013 (motie P2012/12)	juni 2013	
Voorzieningenniveau sportaccommodaties: in kaart brengen + bepalen budget (motie B2013/4)	november 2013	
Inschakelen extern bureau pas na eigen conclusies met betrokken partijen (motie B2013/3)	januari 2013	
Realisatie MFA Kruisland	september 2013	
Toekomstvisie De Heen	december 2013	
Herzien kunst- en cultuurbeleidsplan	oktober 2013	
<p>Verzelfstandigen sporthal De Buitelstee/ gymzaal Merijntje Op dit moment lopen er gesprekken met de huidige horeca-exploitant. Aangezien we nog een lopend huurcontract hebben met de huidige horeca-exploitant wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om tot een meer verzelfstandigde exploitatie van de sporthal te komen, waarbij de rol van de huidige horeca-exploitant wordt uitgebreid. Gezien de juridische en financiële aspecten vergt het proces een zorgvuldige aanpak. Het gehele proces vergt meer tijd dan was voorzien. Dit onderwerp schuift daarom door naar de raadsvergadering van december 2013.</p>		
<p>Privatisering tennisparke Het in beeld brengen van mogelijkheden voor privatisering dan wel een vorm daarvan vraagt zorgvuldig overleg met de tennisverenigingen. Op dit moment vindt nog overleg plaats met de betreffende besturen. Ook de verenigingen zullen vervolgens toestemming moeten hebben van de Algemene Ledenvergadering. Het gehele proces vergt meer tijd dan was voorzien. Dit onderwerp schuift daarom door naar oktober 2013.</p>		

Bijstelling bestaand beleid

Huuropbrengst, vergoeding eigen werkzaamheden en onderhoud sportparke (€ 42.000,- N eenmalig)

De geplande bezuinigingen zijn nog niet gerealiseerd. Er wordt overleg gepleegd met de verenigingen waarbij gekeken wordt op welke wijze de bezuiniging het beste kan worden behaald. Hierbij wordt o.a. gekeken naar mogelijkheden door meer zelfwerkzaamheid en/of een huurverhoging. Per vereniging kunnen maatwerk afspraken worden gemaakt. Getracht wordt om de bezuiniging zo spoedig mogelijk te realiseren, in juni wordt een voorstel voorgelegd aan de raad.

Op de vergoeding schoonmaak kleedlokalen door de verenigingen zou worden bezuinigd. Omdat met de verenigingen nog geen overeenstemming is over de in te voeren bezuinigingen is deze vergoeding in 2013 nog uitbetaald en dient nog te worden bij geraamd.

Door een gunstige aanbesteding van het onderhoud van de sportparken is tevens rekening gehouden met de lagere kosten hiervoor.

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Vervanging materiaal sporthallen (€ 11.700,- ten laste van de reserve eenmalige zaken 2014)

In het kader van verplicht gymonderwijs is het noodzakelijk om te beschikken om adequate/veilige gymtoestellen. Jaarlijks worden de gymtoestellen gekeurd. Uit de laatste keuring bleek vervanging van de turntoestellen noodzakelijk. Voor een goed gebruik van de sporthal (met 's avonds) is de vervanging van het scorebord in sporthal 't Cromwiel en sporthal De Buitelstee gewenst. In 2014 is hiervoor een budget benodigd van € 11.700,-.

Uitmarkt Steenberg

In 2012 is de uitmarkt voor het eerst georganiseerd in de gemeente Steenberg. Er is door de deelnemers enthousiast gereageerd op dit evenement. In 2014 wil het kunst en cultuurplatform weer een uitmarkt organiseren. Als gemeente zijn wij officieel organisator van dit evenement en zullen daarom ook de vrijwilligers van het kunst en cultuurplatform ondersteunen bij de organisatie van de Uitmarkt.

400 jaar De Heen (€ 5.000,- ten laste van de reserve eenmalige zaken 2014)

In verband met de viering van 400 jaar De Heen willen wij aan de verenigingen een eenmalige financiële bijdrage verstrekken van € 5.000,-.

Toekomstig beheer gemeenschapshuis 't Cromwiel

Beheer en exploitatie van gemeenschapshuis 't Cromwiel zijn in juni 2012 door de gemeente overgenomen. Een tijdelijk beheer is geregeld om te waarborgen dat deze voorziening beschikbaar blijft voor de culturele verenigingen en overige gebruikers. De gemeente is echter niet de aangewezen instantie om beheer en exploitatie van een gemeenschapshuis te verrichten. Bezien moet dan ook worden hoe het gehele Cromwiel (gemeenschapshuis en sporthal) op de markt gezet kan worden en welke bestuurlijke voorwaarden hiervoor bepalend zijn.

Wat mag het kosten?

Programma Sport en Cultuur					
	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-2.471.655	-2.290.240	-2.224.142	-2.224.141	-2.224.141
Begrotingswijzigingen 2013	35.000				
Bijstelling bestaand beleid					
Sportparken	-38.400	7.500	7.500	7.500	7.500
Zwembaden	-100	-100	-100	-100	-100
Binnensportaccommodaties	-500	-104.200	-92.500	-92.500	-92.500
Openbaar bibliotheekwerk	-100	-100	-100	-100	-100
Muziekonderwijs	400	400	400	400	400
Sociaal maatschappelijke accommodaties	-600	-95.100	-95.100	-95.100	-95.100
Mutaties reserves		11.700			
Nieuw beleid					
Sociaal maatschappelijke accommodaties		-5.000			
Mutaties reserves		5.000			
Nieuw saldo begroting	-2.475.955	-2.470.140	-2.404.042	-2.404.041	-2.404.041
Nadelig saldo					

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Privatiseren tennisparken					
Geraamd begroting 2013		15.000	15.000	15.000	15.000
Gerealiseerd t/m 2013					
<i>Met de tennisvereniging Steenberg en Nieuw-Vossemeer is nog geen overeenstemming over de te bereiken bezuiniging. Deze wordt daarom niet gehaald in 2013. We gaan ervan uit dat dit wel in 2014 wordt gerealiseerd.</i>					
Hogere netto opbrengst sportparken					
Geraamd begroting 2013		55.000	55.000	55.000	55.000
Gerealiseerd t/m 2013					
<i>Met de voetbalverenigingen is nog geen overeenstemming over de te bereiken bezuiniging. Deze wordt daarom niet gehaald in 2013. We gaan ervan uit dat dit wel in 2014 wordt gerealiseerd.</i>					
Exploitatie zwembaden					
Geraamd begroting 2013	73.500	73.500	73.500	73.500	73.500
Gerealiseerd t/m 2013	73.500	73.500	73.500	73.500	73.500
Verzelfstandigen sporthallen					
Geraamd begroting 2013	33.000	58.000	58.000	58.000	58.000
Gerealiseerd t/m 2013	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
Vanaf de 2 ^e helft 2012 wordt 't Cromwiel in eigen beheer geëxploiteerd.. Onderhandelingen over het op afstand plaatsen van de Buitelstee zijn gaande. De verwachting is dat deze in de loop van 2013 worden afgerond. Er wordt een totale bezuiniging verwacht van € 58.000,-.					
Netto kosten bibliotheek					
Geraamd begroting 2013	30.000	35.664	35.664	35.664	35.664
Gerealiseerd t/m 2013	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
De besparing is gerealiseerd door een lagere subsidie te verstrekken. Het bedrag waarmee de subsidie is geïndexeerd, is ook het te bezuinigen bedrag geïndexeerd.					
Verzelfstandigen gemeenschapshuizen					
Geraamd begroting 2013	30.000	67.226	67.226	67.226	67.226
Gerealiseerd t/m 2013	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
In februari 2013 is het voorstel met betrekking tot de bezuinigingen op de gemeenschapshuizen voorgelegd aan de raad en de raad heeft hiermee ingestemd. Het totale bezuinigingsbedrag is vastgesteld op € 67.226,-.					
5 jaar uitstel Jeugdwerk Welberg					
Geraamd begroting 2012	22.750	22.750	22.750	22.750	22.750
Gerealiseerd t/m 2012	22.750	22.750	22.750	22.750	22.750
De investering uit 2012 is voorlopig 5 jaar doorgeschoven tot zeker 2017.					

Investeringen
Sportaccommodatie SC Welberg
De werkzaamheden zijn grotendeels afgerond. Rekeninghoudend met nog uit te voeren werkzaamheden kan het krediet met € 309.800,- worden afgeraad. Hierdoor kan de afschrijvingslast voor dit jaar met € 3.900,- worden verlaagd en structureel met € 7.700,-. Deze financiële meevaller is ontstaan door lagere voorbereidingskosten en een gunstig aanbestedingsresultaat.

Programma Onderwijs

Beleidsprioriteiten 2013

Beleidsprioriteiten	Oorspronkelijke planning	
Uitwerking en voortgang Lokaal Educatieve Agenda (LEA)	januari 2013	
Europese aanbesteding leerlingenvervoer	mei 2013	
Passend onderwijs	continue proces	
Regionalisering leerplicht: start nieuw leerplichtbureau	maart 2013	
Evaluatie peuterspeelzaalwerk	juni 2013	
Brede school	eind 2013	
Uitwerking en voortgang Lokaal Educatieve Agenda (LEA) Op dit moment is het LEA overleg gestart en is er nog niets concreets te melden aan de gemeenteraad. In juni zullen wij de raad informeren over de stand van zaken ten aanzien van het LEA overleg.		
Evaluatie peuterspeelzaalwerk Dit onderwerp is vertraagd vanwege de discussie rondom kunstgrasvelden met o.a. VV Steenberg. De behandeling van deze evaluatie willen wij in de commissie van december agenderen.		

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Invoering decentralisatie onderhoud Primair Onderwijs

De staatssecretaris van OCW heeft een wetsvoorstel in voorbereiding waarin het voornemen is opgenomen om de gemeentelijke zorgplicht voor het onderhoud/aanpassen van de schoolgebouwen te laten vervallen. Schoolbesturen worden volledig zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van hun eigen schoolgebouwen. Nu gaan schoolbesturen alleen nog over het budget waarmee onder meer klaslokalen etc worden opgeknapt. Gemeenten beheren het geld voor het buitenonderhoud.

Vanaf 1 januari 2015 mogen de schoolbesturen het geld voor het onderhoud naar eigen inzicht besteden. Wel is zeker dat de gemeente verantwoordelijk blijft voor uitbreiding en nieuwbouw van scholen. De Raad van State buigt zich nu over het wetsvoorstel waarna de Eerste en Tweede Kamer het zullen bespreken. Naar verwachting zullen zowel Tweede als Eerste Kamer voor het plan stemmen.

Wat mag het kosten?

Programma Onderwijs	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-2.053.401	-2.015.704	-1.999.504	-1.994.941	-1.994.941
Begrotingswijzigingen 2013	28.400	8.400	8.400	8.400	8.400
Bijstelling bestaand beleid					
Onderwijshuisvesting, basisonderwijs	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Overige onderwijsaangelegenheden	23.900	23.900	23.900	23.900	23.900
Voorschoolse voorzieningen	-100	-100	-100	-100	-100
Nieuw saldo begroting	-2.002.801	-1.985.104	-1.968.904	-1.964.341	-1.964.341
Nadelig saldo					

Investerings**Brede school Maria Regina**

Het krediet voor de nieuwbouw van de Brede school Maria Regina kan verlaagd worden van € 5.276.101,- naar € 5.013.081,- . In het krediet is € 200.000,- opgenomen ten behoeve van de realisatie van peuterspeelzalen. De bekostiging van de peuterspeelzalen vindt nu plaats door Stichting Stadlander zelf. De vrijkomende kapitaallasten ad € 10.000,- worden ingezet als bijdrage aan Stichting Peuterspeelzalen voor de hogere te betalen huur.

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Eigen bijdrage leerlingenvervoer					
Geraamd begroting 2013	13.600	13.600	13.600	13.600	13.600
Gerealiseerd t/m 2013	13.600	13.600	13.600	13.600	13.600
BTW-voordeel leerlingenvervoer					
Geraamd begroting 2013	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
Gerealiseerd t/m 2013	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
Vanaf half 2012 is het weer mogelijk om de btw op het leerlingenvervoer terug te ontvangen. Dit wordt op jaarbasis geschat op € 24.000,-.					
Exploitatie De Nieuwe Draaikolk					
Geraamd begroting 2013	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Gerealiseerd t/m 2013	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
In februari 2011 is het pand verkocht.					
Subsidie peuterspeelzalen					
Geraamd begroting 2013	60.000	177.700	177.700	177.700	177.700
Gerealiseerd t/m 2013	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
In december 2011 heeft de raad de invulling van de bezuiniging op het peuterspeelzaalwerk vastgesteld. In 2014 zal de bezuiniging worden geëffectueerd.					

Programma Zorg

Beleidsprioriteiten 2013

<i>Beleidsprioriteiten</i>	<i>Oorspronkelijke planning</i>	
Verordening op categoriale bijstand	maart 2013	
Integrale jeugdgezondheidszorg -9 maanden tot 19 jaar, ontwikkelingen	maart 2013	
Herstructurering sociale werkvoorziening	continue proces	
Implementatie begeleiding AWBZ naar WMO	december 2013/2014	
Onderzoek naar het opzetten van een Brede Welzijnsinstelling	mei 2013	
Transitie van de jeugdzorg	continue proces	
Actualisatie alle budgetsubsidies	oktober 2013	
Ontwikkelen vrijwilligersbeleid	mei 2013	
Steenbergen als dementievriendelijke gemeente	december 2013	
Extra aandacht voor jeugd- en verslavingsproblematiek	continue proces	
Beleidsplan overheveling dagbesteding + dagbegeleiding van AWBZ naar WMO	december 2013	
Uitvoering nieuwe beleidsnota WMO 2013-2016: mantelzorgondersteuning	maart 2013	
Realiseren JOP Dinteloord	juni 2013	
Besluitvorming invoering Participatiewet	december 2013	
Onderzoek uitvoering werkzaamheden gemeente door WVS (motie dec. 2010)	januari 2013	
Ontwikkeling visie op zorg (motie B2013/5)	april 2013	
Verordening op categoriale bijstand In verband met de ontwikkelingen rondom het sociaal akkoord verwachten wij in oktober deze verordening te kunnen aanbieden.		
Besluitvorming invoering Participatiewet Door het sociaal akkoord van 11 april jl wijzigt de Participatiewet en wordt hij niet meer op 1 januari 2014 ingevoerd. Implementatie van de participatiewet is daarom doorgeschoven naar 2014.		
Ontwikkeling visie op zorg (motie B2013/5) Vanwege andere prioriteiten i.v.m. de bezuinigingsopdracht wordt de Visie op Zorg aangeboden voor de raad van september.		

Bijstelling bestaand beleid

Budgetsubsidies (€ 7.200,- V structureel)

Het in de begroting 2013 opgenomen bedrag voor budgetsubsidies is € 7.200,- hoger dan het bedrag van de in het Welzijnsplan opgenomen voorlopig toegekende bedragen voor budgetsubsidies. Dit verschil wordt veroorzaakt omdat subsidieverzoeken zijn ingediend die € 7.200,- lager liggen dan waar zij volgens de subsidieovereenkomst recht op zouden hebben.

Voorzieningen gehandicapten - Woningaanpassing

Bij verzoeken voor woningaanpassingen wordt steeds bekeken wat hierin de meest efficiënte oplossing is. Doorverwijzing naar huurwoningen waarin al voorzieningen aanwezig zijn is daarbij de gangbare procedure. Nu de woningmarkt op slot zit, heeft dit tot gevolg dat er meer aanpassingen in de woningen, waarvoor een aanvraag tot woningaanpassing wordt ingediend, gedaan moeten worden. Dit brengt hogere kosten met zich mee waartoe het budget voor 2013 met € 60.000 wordt opgehoogd. Het risico voor een eventuele overschrijding van dit budget is bij de begroting 2013 afgedekt middels de risicoreserve. Het nu extra benodigde bedrag kan hieruit worden gedekt.

Voorzieningen gehandicapten- bijdragen c.q. huur rolstoelen (€ 50.000,- N eenmalig)

De jaarrekening 2012 laat een stijging zien van het budget bijdrage cq huur rolstoelen. Bij de ramingen van de begroting 2013 was uitgegaan van een verlaging van het budget omdat er aanvullende afspraken zijn gemaakt over leveringen buiten het kernassortiment. Echter dit vertaalt zich niet terug in de uitgaven. Het aantal aanvragen is in 2012 behoorlijk toegenomen. Dit leidt ook voor 2013 tot een hogere uitgave. Het budget dient dan ook met ca. € 50.000 verhoogd te worden.

Kleinschalig collectief vervoer (€ 30.600,- V 2013, € 38.600,- 2014, € 35.100,- 2015, € 36.200,- 2016, € 24.400,- 2017)

In de bestuurscommissie KCV is de begroting 2014 besproken van het kleinschalig collectief vervoer. Hieruit blijkt dat de bijdrage structureel lager is.

Bijdrage ISD (€ 39.400,- V m.i.v. 2014)

Volgens de ontwerpbegroting 2014 van ISD Brabantse Wal is de bijdrage € 39.400,- lager ten opzichte van 2013. Deze lagere bijdrage is een gevolg van het feit dat de klantenaantallen van Bergen op Zoom zijn toegenomen en het aantal klanten van de gemeente Steenbergen zijn afgenomen.

Sociale werkvoorziening

Van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is het toekenningsbesluit ontvangen met betrekking tot de Regeling uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken. Op basis van dit besluit wordt een uitkering verleend voor het realiseren van een minimumaantal Wsw-plaatsen (uitgedrukt in arbeidsjaren) van 118,57 in 2013, de zogenaamde taakstelling. Op basis hiervan kan de bijdrage van het Rijk en de uitkering aan het werkvoorzieningsschap worden verhoogd met € 17.000,-.

Participatiebudget

Via het participatiebudget worden de rijksmiddelen voor re-integratie, educatie en inburgering verstrekt. In de begroting 2013 zijn vooralsnog de middelen 2012 opgenomen en inmiddels zijn de budgetten bekend. Ten opzichte van 2012 is het macrobudget 12 miljoen hoger. De verdeling geschiedt op dezelfde wijze als in 2012. Deze verdeling valt voor de gemeente Steenbergen in 2013 relatief gunstiger uit dan in 2012. De SWZ-bijdrage aan het participatiebudget bedraagt in 2013 € 368.409,--. Dit betekent een verhoging van het budget van € 40.829,--.

Bovenstaande mutaties hebben per saldo geen budgettaire gevolgen voor de begroting 2013. De in de begroting 2013 opgenomen bestedingen worden namelijk aan de beschikbaar gestelde middelen aangepast.

Inburgering

Vanaf 1 januari 2013 zijn nieuwkomers zelf verantwoordelijk voor hun inburgering. De bijdrage vanuit het ministerie van BZK voor 2013 is bedoeld om lopende inburgeringstrajecten af te ronden en voor nog te starten inburgeringstrajecten van asielmigranten die voor 1 januari 2013 een vergunning hebben gekregen. Hiervoor wordt voor 2013 een budget van € 29.771,-- beschikbaar gesteld. Ten opzichte van het opgenomen budget is dit een verlaging van € 16.524,--.

Volwasseneneducatie

De bijdrage vanuit het ministerie voor 2013 is bedoeld om educatieopleidingen Nederlandse taal en rekenen en NT2 in te kopen. Vanaf 2013 kunnen opleidingen vavo (voorgezet algemeen volwassenen onderwijs) niet meer uit het participatiebudget worden bekostigd en mag het budget niet meer worden ingezet voor de inkoop van educatieopleidingen voor verplichte inburgeraars. Voor 2013 is het budget vastgesteld op € 28.200,--. Ten opzichte van het opgenomen budget is dit € 125.853,-- lager.

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Implementatie Participatiewet en Sociaal akkoord (11 april)

Kabinet en sociale partners zijn het eens geworden over een mix van maatregelen om economisch herstel op korte termijn te stimuleren en de arbeidsmarkt aan te passen aan de wensen en eisen van de 21e eeuw. Wie kan werken, hoort niet afhankelijk te zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Daarom neemt het kabinet-Rutte-Asscher maatregelen om deze mensen vooruit te helpen. De nieuwe regels staan deels in de Participatiewet en deels in het sociaal akkoord van 11 april 2013. Sociale partners hebben voorgesteld om samen met gemeenten Werkbedrijven op te richten. Deze Werkbedrijven worden een belangrijke drager van de Participatiewet. Er komen 35 Werkbedrijven, die zorg dragen voor de plaatsing. Deze en andere aangepaste en/of nieuwe maatregelen stelt gemeenten in staat meer mensen te laten participeren, budgetten gericht en effectiever in te zetten en kosten te besparen. De plannen zijn gekoppeld aan beoogde economische groei en mocht in augustus blijken dat de economie onvoldoende groeit, dan worden er "aanvullende maatregelen" genomen.

Hervorming SW-sector (WVS-groep) en Sociaal akkoord (11 april)

Het sociaal akkoord dat donderdag 11 april is gesloten heeft grote gevolgen, onder meer voor de SW-bedrijven. Het sociaal akkoord lijkt af te stappen van de integrale benadering, scheidt de doelgroepen weer en benoemt alleen de aanpak voor de Wsw en Wajong. Een aanpak t.a.v. de WWB ontbreekt. Terwijl deze doelgroep ook veel mensen kent met een arbeidsbeperking. De komende drie maanden worden plannen verder uitgewerkt door de Werkkamer (VNG en sociale partners). De gemeente Steenbergen zal met de overige 8 gemeenten en de WVS-Groep maatregelen moeten treffen om de uitvoeringskosten van de Wsw terug te brengen. Het sociaal akkoord moet overigens nog worden goedgekeurd door de achterbannen van de organisaties van werkgevers en werknemers. Het kabinet gaat het parlement steun vragen voor de gemaakte afspraken. In overleg met sociale partners en het parlement worden de voorstellen daarna worden vertaald in wetgeving.

Uitvoering experimenten invoering begeleiding

Een advies hoe de toegang rondom begeleiding georganiseerd kan worden waarbij verschillende aspecten in beeld zijn gebracht. Met begeleiding wordt de overheveling vanuit de AWBZ bedoeld. Begeleiding van personen die extra ondersteuning nodig hebben bij het structureren van de dag. Het project loopt tot uiterlijk december 2014.

Aanbesteding hulp bij het huishouden

Er is een nieuw contract afgesloten met aanbieders van hulp bij het huishouden waarbij een maatwerkvoorziening door de gemeente als vangnet is gecreëerd voor deze personen die niet zelf kunnen voorzien in deze taken zowel financieel als via het informele netwerk. De maatwerkvoorziening en het daarbij behorende contract gaat 1 januari 2015 in, afhankelijk van de inwerkingtreding van de maatregel zoals genoemd in het regeerakkoord.

Aanbesteding kleinschalig collectief vervoer

Er dient een nieuwe aanbesteding uitgevoerd te worden om te komen tot een nieuw contract met een vervoerder die zorg draagt voor het uitvoeren van het kleinschalig collectief vervoer. Het contract zal in 2015 moeten ingaan. De vervoerder voert de uitvoering van het vervoer uit.

Invoering begeleiding/ persoonlijke verzorging

De gemeente staat 1 januari 2015 klaar om klanten die ondersteuning nodig hebben op het gebied van begeleiding en persoonlijke verzorging hierin te voorzien. De nodige ondersteuning is ingekocht, de toegang is georganiseerd als ook vernieuwende producten en de verantwoording/ monitoring. Afhankelijk van de duidelijkheid die door het Kabinet, ministerie gegeven gaat worden, wordt persoonlijke verzorging overgedragen naar de gemeenten of de zorgverzekeringswet. Voor de invoering van persoonlijke verzorging dient het gehele traject nog opgestart te worden. Voor begeleiding worden in 2013 een tweetal projecten uitgevoerd, integrale dagbesteding (via de aanbieders) en de toegang, zie hierboven. Daarnaast wordt gewerkt aan het inkoop, innovatie,

Gevolgen extramuralisering Zorgzwaarte pakketten 1 t/m 4

De gemeente heeft met haar samenwerkingspartners een goed beeld wat de effecten zijn van de extramuralisering van de zorgzwaartepakketten (zzp) 1 t/m 4 waarbij mogelijke activiteiten in beeld zijn gebracht om de druk op de wmo-woningaanpassingen te verlagen. Ook hiervoor geldt dat eerst meer duidelijkheid gegeven dient te worden door het Kabinet over de maatregel. In 2013 wordt aan de huidige aanbieders die te maken hebben met de ZZP 1 t/m 4 een presentatie te geven wat dit voor hen inhoudt. Voor de gemeenten betekent deze maatregel in ieder geval dat onze inwoners langer zelfstandig thuis blijven wonen. Dit betekent ook dat de woningvoorraad aangepast dient te worden op meer zorg aan huis. Er zijn niet voldoende aangepaste woningen in de gemeente Steenbergen voorhanden. Dit betekent dat het aantal woningaanpassingen de eerste jaren zal toenemen. De vraag naar aangepaste woningen wordt in beeld gebracht als ook de vraag naar ondersteuning in de breedste zin.

Decentralisatie jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor het gehele jeugd domein. We krijgen vanaf dat moment ook de verantwoordelijkheid over de gehele jeugdzorg. Deze transitie van taken gaat gepaard met een financiële korting van minimaal 15% van het beschikbare budget. Dit noodzaakt ons om de zorg voor onze jeugdigen vanaf 2015 anders te organiseren, een transformatie van de jeugdzorg. We zullen moeten investeren in het preventieve veld en het zo vroeg mogelijk signaleren van opvoed en opgroei problemen om te voorkomen dat onze inwoners veel gebruik moeten maken van intensievere en daarmee ook duurdere zorg.

De transformatie van de jeugdzorg organiseren we in samenwerking met 8 andere gemeenten uit de regio. Dit doen we volgens de stappen; richten, inrichten en verrichten. In maart 2013 is de gezamenlijke visie door de gemeenteraden vastgesteld. Hiermee is de fase van richten afgesloten. De rest van 2013 staat in het teken van inrichten. Alle onderdelen uit ons nieuwe stelsel uitwerken. 2014 is de opgave verrichten. We zullen in dat jaar de afspraken en uitvoering voor de nieuwe taken moeten realiseren om in 2015 klaar te staan.

Naast de regionale opgave om de zorg anders te organiseren hebben we lokaal de opgave om het preventieve veld goed te organiseren. De lichte ondersteuning die geboden wordt op diverse locaties moet goed op elkaar worden afgestemd. De locaties waar kinderen en jeugdigen zich vaak bevinden moeten korte lijnen hebben met de mensen die ondersteuning kunnen bieden om dit zo vroeg mogelijk te kunnen bieden aan diegene die het nodig hebben.

We hebben lokaal ook een duidelijke opgave in het in samenhang organiseren van de 3 decentralisaties. Door deze samenhang en ontschotting van ondersteuning te realiseren, kunnen we volgens het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur en betere betaalbare ondersteuning bieden aan onze inwoners.

Kadernota Jeugd

Het jeugd beleid heeft momenteel veel ontwikkelingen. Als gemeente worden we vanaf 2015 verantwoordelijk voor het gehele jeugd beleid van preventie tot ondersteuning bij complexe (zorg)vragen. Om deze ontwikkelingen en de samenhang met de andere beleidsterreinen te kunnen realiseren is noodzakelijk om nieuwe kaders te benoemen. Er moet een nieuw jeugd beleid komen die de preventieve taken, de aansluiting met het onderwijs, passend onderwijs, de aansluiting naar het werk en de zorgtaken bevat. In deze nieuwe kadernota moet worden opgenomen hoe wij als gemeente bijdragen aan de ontwikkeling van onze jeugdigen tot volwassen inwoners van onze gemeente.

Extra capaciteit in verband met invoering transitie

In verband met de invoering van de transitie is er extra capaciteit nodig om alle werkzaamheden uitgevoerd te krijgen. Hiervoor is voorlopig 0.5 fte nodig. Deze extra uren kunnen bekostigd worden uit het invoeringsbudget dat hier speciaal voor ontvangen is.

Wat mag het kosten?

Programma Zorg					
	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-7.639.381	-7.600.241	-7.516.003	-7.511.630	-7.511.630
Begrotingswijzigingen 2013	21.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Bijstelling bestaand beleid					
Maatschappelijke begeleiding en advies	7.200	7.200	7.200	7.200	7.200
WMO	-79.400	38.600	35.100	36.200	24.400
Jeugd	-100	-100	-100	-100	-100
WWB		39.400	39.400	39.400	39.400
Mutaties reserves pr. zorg	60.000				
Nieuw saldo begroting	-7.630.281	-7.513.741	-7.433.003	-7.427.530	-7.439.330
Nadelig saldo					

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Algemeen maatschappelijk werk					
Geraamd begroting 2013	54.029	81.671	81.671	81.671	81.671
Gerealiseerd t/m 2013	54.029	54.029	54.029	54.029	54.029
Ouderenwerk					
Geraamd begroting 2013	34.304	62.535	62.535	62.535	62.535
Gerealiseerd t/m 2013	34.304	34.304	34.304	34.304	34.304
Zorgvuldig indiceren voorziening gehandicapten					
Geraamd begroting 2013	155.000	155.000	155.000	155.000	155.000
Gerealiseerd t/m 2013	155.000	155.000	155.000	155.000	155.000
Zorgvuldig indiceren huishoudelijke zorg					
Geraamd begroting 2013	300.700	300.700	300.700	300.700	300.700
Gerealiseerd t/m 2013	300.700	300.700	300.700	300.700	300.700
Minder maatwerk openbare gezondheidszorg					
Geraamd begroting 2013	30.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Gerealiseerd t/m 2013	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Minder maatwerk jeugdgezondheidszorg					
Geraamd begroting 2013	16.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Gerealiseerd t/m 2013	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Rentedragend maken krediethypotheke					
Geraamd begroting 2013		2.400	2.400	2.400	2.400
Gerealiseerd t/m 2013					

Programma Economie en recreatie

Speerpunten van beleid

Toerisme en recreatie

De werkzaamheden in 2014 op het speerpunt recreatie komen voort uit het door de raad in oktober 2011 aangenomen uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme. De projecten in uitvoering hebben tot doel het landschap en het recreatieve aanbod te ontsluiten en ondernemers te stimuleren hun rol in de recreatieve ontwikkelingen te nemen.

In 2011 is het provinciale investeringsprogramma 'Landschappen van Allure' gestart. In twee rondes kunnen in 2013 en 2014 projecten ter versterking van de landschappelijke- en economische kwaliteit van de Brabantse Wal worden ingediend. Een beoordelingscommissie bepaalt de score van elk project op een viertal criteria. Het college van Gedeputeerde Staten bepaalt welk project een provinciale cofinanciering krijgt. De meeste Steenbergse projecten worden ingediend in de eerste ronde in 2013. In juni 2013 neemt het college van Gedeputeerde Staten een besluit. Indien een voor Steenberg positief besluit wordt genomen wordt een bijdrage toegezegd voor Waterpoort Benedensas, Fort Henricus, Waterpoort Steenberg en thematische routes door het projectgebied. Wanneer geen middelen vrijkomen wordt het project in doorontwikkelde vorm in 2014 nogmaals ingediend. Indien de gevraagde middelen worden toegekend wordt tot en met 2016 aan de realisatie van deze projecten gewerkt.

Naast de provinciale gebiedsontwikkeling Brabantse Wal is ook sprake van de provinciale gebiedsontwikkeling Waterpoort. Op dit moment valt een aantal projecten uit het Brabantse Wal programma ook binnen de scope van Waterpoort: Benedensas, Jachthaven De Heen, Fort Henricus, Jachthaven Steenberg en Cruislandse Kreken. Onderlinge afstemming van beide Provinciale gebiedsontwikkelingen moet de haalbaarheid van de realisatie van Steenbergse projecten vergroten.

Wat de ontwikkeling van Benedensas betreft, is de eerste fase van de recreatieve poort in voorbereiding. De planologische procedure is afgerond en naar verwachting gaat het commerciële deel van de recreatieve poort in juli 2013 open. De andere onderdelen worden gerealiseerd indien een toezegging vanuit Landschappen van Allure wordt ontvangen.

Ondanks het wegvallen van (100%) aankoop- en inrichtingscompensaties voor ecologische verbindingzones, is met het Waterschap bezien of toch niet een deel van de ecologische opgave kan worden ingevuld. Dit op grond van de daartoe ondertekende intentieovereenkomst uit 2010. De conclusie is dat een eerste stuk van 6 km wordt ingericht. Tegelijkertijd wordt in het kader van Waterpoort gewerkt aan een totaalvisie voor het gehele Cruislandse Krekencomplex. Deze wordt in het derde kwartaal van 2013 afgerond.

De plannen voor het herstel van Fort Henricus zijn als gevolg van voortschrijdend inzicht gewijzigd. Aanvullend onderzoek heeft uitgewezen dat huidige contouren van het fort historisch niet verklaarbaar zijn. Om de samenhang met andere onderdelen van de West Brabantse Waterlinie te behouden is daarom een deel van het plan aangepast. De extra benodigde middelen worden aangevraagd bij Landschappen van Allure. Mochten deze middelen onverhoopt niet vrijkomen dan wordt het oorspronkelijke plan licht gewijzigd uitgevoerd. Met de uitvoering van het basisplan is inmiddels gestart. Deze werkzaamheden moeten in 2013 zijn afgerond. De aanpassingen staan gepland voor 2014, mits externe financiering wordt ontvangen.

Het project Waterland beoogt de uitbreiding van kleinschalige recreatieve voorzieningen (bewegwijzering, aanlegsteigers, kanosteigers, picknickplaatsen, visvoorzieningen en informatievoorziening) op en langs Mark, Dintel en Vliet. Inmiddels zijn de meeste werkzaamheden uitgevoerd. De formele afronding van het project richting de Provincie moet voor 2014 plaatsvinden.

Naast bovengenoemde activiteiten wordt in 2014 ook gewerkt aan het omvormen van uitgelopen fietsroutes, het realiseren van ommetje Dinteloord (oost) en het aanvullen/uitbreiden van het aantal (uit-)rustpunten in het landschap. Dit laatste in nauwe verbondenheid met de nieuwe wandelvoorzieningen en -producten, die in 2011-2013 zijn ontwikkeld (als: ommetjes, wandelrouten netwerk, Streekpad Brabantse Wal).

Beleidsprioriteiten 2013

<i>Beleidsprioriteiten</i>	<i>Oorspronkelijke planning</i>	
StadHaven	continue proces	
Haven Steenberg	continue proces	
Visie Jachthaven Steenberg	maart 2013	
Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme	2013	
Agro- en foodcluster Nieuw-Prinsenland (AFC)	2013	
Realiseren Wifi-punten ter versterking recreatie (motie P2012/1)	juni 2013	
Couvingepark	continue proces	
Dintelpark	continue proces	
Oostgroeneweg Dinteloord	continue proces	
Recreatie en gebiedsontwikkeling Waterpoort	continue proces	
Recreatie en gebiedsontwikkeling Brabantse Wal	continue proces	
Brede school Maria Regina/Buiten de Veste 2 ^e fase (woningbouwplan, verkeersverbinding)	december 2013	
Actieplan realiseren 5,5 ha. bedrijventerrein Steenberg (motie P2012/4)	februari 2013	
Realiseren Wifi-punten ter versterking recreatie (motie P2012/1) In verband met verschuiving van de prioriteiten naar Landschappen van Allure is aan dit onderwerp nog geen aandacht geschonken. Voor de raad van september komen wij met een voorstel hoe wij met deze motie om zullen gaan.		

Bijstelling bestaand beleid

Deelname startercentrum Bergen op Zoom (€ 8.000,- N structureel)

De gemeente Bergen op Zoom heeft het verzoek gedaan om aan te sluiten bij een in Bergen op Zoom op te richten startercentrum. De te behalen voordelen zijn o.a. impulsen voor het verkrijgen van knowhow door startende ondernemers en de mate van laagdrempeligheid.

Voor de deelname aan het startercentrum Bergen op Zoom wordt voor 2013 en 2014 een bijdrage gevraagd van € 5.000,-. Over de daaropvolgende jaren moet nog besluitvorming plaatsvinden. Het ligt in de lijn der verwachting dat dezelfde bijdrage zal gaan gelden. Om periodiek ondernemersconferenties en bijeenkomsten te houden is structureel € 3.000 nodig.

Verkoop gronden aan Rijkswaterstaat voor aanleg A4

Rijkswaterstaat heeft gronden van de gemeente nodig voor de aanleg van de A4. Het betreft stroken grond, zijnde weg/ berm en onbebouwde grond gelegen in het onherroepelijk tracébesluit A4.

De stroken grond hebben een gezamenlijke oppervlakte van ± 92.660 m² en de taxatiewaarde bedraagt € 154.279,-, te vermeerderen met een tegemoetkoming voor de door verkoper gemaakte deskundigheidskosten ad € 9.180,-.

De gehele opbrengst kan niet in de algemene reserve worden gestort, want, dient € 110.280,- (5.514 m² x € 20,-) ten gunste van de exploitatie Reinierpolder II tweede fase te komen. De kosten voor de aankoop van deze 5.514 m² grond zijn namelijk ten laste van deze exploitatie gebracht. Het restant bedrag ad € 44.000,- kan wel aan de algemene reserve worden toegevoegd.

Haven Steenberg

In 2011 is in de begroting een budget opgenomen voor met name de kosten van vervanging van de interne projectleider. Per 31 december 2012 resteerde van dit budget nog € 34.000,--. Aangezien het project doorloopt in 2013 dient zowel het budget als de onttrekking aan de reserve (Eénmalige zaken 2011) in de begroting 2013 te worden opgevoerd.

Uitvoeringsprogramma recreatie

Op de begroting 2013 dient een budget van € 51.000,- opgevoerd te worden ten behoeve van het uitvoeringsprogramma recreatie. Met dit budget zullen de kosten voor de uitkijktoren op fort Henricus worden gedekt. Deze uitkijktoren zal, na uitvoering van de herstelwerkzaamheden, in de loop van 2013 kunnen worden geplaatst. Dekking is opgenomen in de reserve Eénmalige zaken 2012.

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Gebiedsontwikkeling Waterpoort (€ 25.000,- N structureel)

Waterpoort brengt verschillende werelden bij elkaar: zee en land, zoet en zout, zand en klei, stad en platteland, hoog en laag. Water vormt het hart van het gebied met Volkerak-Zoommeer, Schelde-Rijnkanaal en de Mark-, Dintel-, Vlietboezem. Door de Deltawerken verloor het gebied grotendeels de directe verbinding met zee, met alle gevolgen voor de waterkwaliteit en economische vitaliteit. Binnen de gebiedsontwikkeling dringen partijen bij de Rijksoverheid aan op verbetering van de waterkwaliteit van het Volkerak-Zoommeer. Het gebied moet een robuuste zelfvoorzienend regio worden, met nieuwe economische vitaliteit en uiteindelijk weer een zout Volkerak-Zoommeer. Waterpoort is één van de integrale gebiedsopgaven van de provincie Noord-Brabant en vormt onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta. De provincie heeft aan de gemeenten een bedrag van € 10.000 gevraagd en legt daar zelf € 75.000 bij. In totaal heeft de provincie dan een werkbudget van €165.000. Om zelf snel wat plannen te kunnen maken die uitvoering van deze gebiedsontwikkeling mogelijk maken, is een werkbudget opgenomen van € 15.000. Deze plannen dienen ook steeds om in aanmerking te komen voor subsidie uit fondsen als bijvoorbeeld Landschappen van Allure.

provinciale structuurvisie

Dit uitvoeringsprogramma maakt een belangrijk onderdeel uit van het Deltaprogramma.

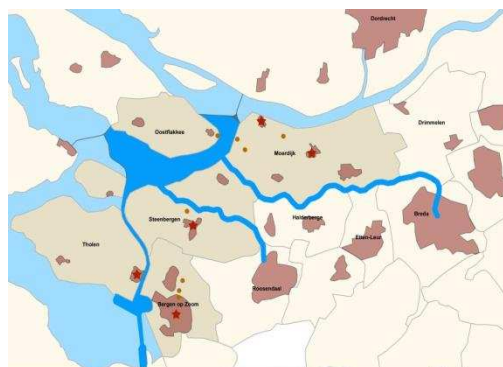
In het kader van dit Deltaprogramma zijn waterberging en verzilting een belangrijke onderwerpen.

Voor de waterbergingsopgave dienen we de belangen van onze inwoners zo goed mogelijk te behartigen. Uitgangspunt is dat de mogelijke wateroverlast niet plaatsvindt. De minister houdt rekening met schadevergoeding in plaats van preventie. Voor meer hierover wordt verwezen naar het programma Ontwikkeling openbare ruimte (Rijksinpassingsplan Volkerak-Zoommeer). Zout water in het Volkerak is een door overheden en (recreatie)bedrijven gekoesterde wens vanwege economische ontwikkelkansen, maar daaraan zullen garanties gekoppeld moeten zijn voor voldoende zoetwater voor de landbouw. Onderwerpen dus waarbij het van het grootste belang is dat wij hier als (agrarische- en recreatiegemeente) goed bij betrokken zijn.

Thema's

Overheden gaan, samen met bedrijfsleven en inwoners, aan de slag om te komen tot een duurzame gebiedsontwikkeling. Dat gebeurt vanuit zes kansrijke thema's. Elk thema kent korte en lange termijn doelstellingen. De thema's zijn:

- een regionaal loket voor plantoetsing en planstimulering
- verbonden vestingen en forten
- Zoetwatersysteem
- innovatieve landbouw, zilte teelten
- familie van Waterpoorten
- horizontale synergie

Deelnemende gemeenten Waterpoort

StadHaven (€ 10.000,- N structureel)

Sinds 2008 zijn ondernemers en de gemeente gezamenlijk betrokken bij project StadHaven. Doel van dit project is het geven van een kwaliteitsimpuls aan het gebied tussen de Westhavendijk en de Hervormde Kerk (Kerkplein). Deze impuls moet leiden tot een gebied waar het aangenamer wonen, werken, winkelen en verblijven is. Ofwel de transformatie van 'boodschappen doen' naar 'winkelen'. De raad heeft middelen beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de Markt, Kaaistraat en Grote Kerkstraat en heeft reclamebelasting ingevoerd om het bijbehorende 'economische' uitvoeringsprogramma te financieren.

In 2013 is de laatste fase van de herinrichting van het winkelgebied uitgevoerd. De nadruk binnen het project komt daarmee te liggen op de verbetering van het winkelaanbod, de levendigheid en 'schoon, heel en veilig' binnen het project gebied. Onderzoek naar de manier waarop 'het nieuwe winkelen' en centrummanagement in Steenbergen kan worden benut, hoort daarbij. Voor het faciliteren van het proces (communicatie, bijeenkomsten, extern advies) is jaarlijks € 10.000,- benodigd.

Jachthaven Steenbergen

Het college heeft aangegeven vanuit de provinciale gebiedsontwikkelingen Brabantse Wal en Waterpoort, Brabant aan Zee, de ambities op het gebied van waterrecreatie en het project StadHaven een aanzienlijke kwaliteitsslag in de Steenbergse (jacht)haven noodzakelijk te achten. Binnen de kwaliteitsslag moet een recreatieve poort voor de Brabantse Wal en een transferium tussen beide provinciale gebiedsontwikkelingen worden gecreëerd.

In 2012 heeft de gemeenteraad besloten tot de aankoop van het eigendom van de heer Vermeulen in de jachthaven. De eigendomswisseling heeft in januari 2013 plaatsgevonden. In maart 2013 heeft de gemeenteraad besloten de opgave voor de (jacht)haven op te knippen in 4 delen: openbare ruimte/recreatieve poort, ontvangstruimte/recreatieve poort, jachthaven, (ontwikkeling)vastgoed. De gemeente is aan zet voor de eerste twee delen. In het eerste halfjaar wordt een programma van eisen/voorlopig ontwerp gemaakt voor de herinrichting van de openbare ruimte rond de jachthaven. Realisatie vindt plaats in combinatie met de werkzaamheden N257, of zoveel eerder als voor potentiële subsidiegelden vereist is. Dit binnen de bestaande mogelijkheden. In het derde kwartaal van 2013 wordt een programma van eisen voor de uitbesteding van de exploitatie van de jachthaven opgeleverd.

Op 27 september 2012 heeft uw raad besloten, om een dekkingsreserve van € 1.657.040,- te vormen voor grootschalig onderhoud en mogelijke investeringen in de jachthaven en het havenkantoor in Steenbergen. Omdat bij dit besluit niet was aangegeven, dat deze reserve uit de algemene reserve gevormd zou worden, kon het niet worden uitgevoerd in het boekjaar 2012. Met deze aanvulling zal het nu in 2013 worden gerealiseerd. Aan deze reserve dient nog € 200.000,- toegevoegd te worden voor het baggeren van het gemeentelijk deel van de haven. Het baggeren van de haven zal in 2016 in samenwerking met het waterschap worden uitgevoerd.

Landschappen van Allure – Brabantse Wal

Binnen streekorganisatie Brabantse Wal wordt gewerkt aan de landschappelijke en recreatieve versterking van de Brabantse Wal. Steenbergen maakt sinds de oprichting deel uit van deze organisatie. Steenbergen heeft, namens de streek, een investeringsvoorstel ("De Linie") voor het programma Landschappen van Allure ingediend. Met dit voorstel beogen projectpartners het militaire

verleden van het gebied tot leven te brengen in beeld en woord. Steenbergens is zowel bestuurlijk als ambtelijk verantwoordelijk voor dit project. Om dit project gedurende de looptijd (2013-2017) soepel te laten functioneren, wordt een parttime externe coördinator en externe secretaris ingezet. De inzet van de gemeente Steenbergens is erop gericht toe te zien op de voortgang van het project en van het tijdig en correct verantwoording afleggen aan de Provincie en de projectpartners. Een jaarlijkse voortgangsrapportage aan de Provincie is verplicht gesteld.

In dit formulier wordt uitgegaan van het verkrijgen van cofinanciering voor dit project vanuit de Provincie. Mocht deze cofinanciering niet plaatsvinden, dan wordt met de Provincie naar andere financieringsmogelijkheden gekeken.

Ambtelijke capaciteit voor de Brabantse Wal per gemeente is vastgesteld op 0.2 FTE. Dit betreft alle werkzaamheden, dus ook die van (reguliere) vergaderingen en kleine klussen binnen en vanuit de streekorganisatie.

Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme (€ 75.000,- N 2014 waarvan € 50.000,- ten laste van reserve eenmalige zaken 2014, € 25.000,- N structureel)

De raad heeft in oktober 2011 het uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme goedgekeurd. De uitvoering daarvan staat gepland voor de komende jaren. Hiervoor hebben we jaarlijks € 25.000,- nodig. Daarbij zij tevens opgemerkt dat de finale projectenlijst kan wijzigen, afhankelijk van de omstandigheden.

Daarnaast is er voor 2014 een budget van € 50.000,- opgenomen voor recreatieve ontsluiting van de Cruislandse Kreeken. Op dit moment wordt – in het kader van Waterpoort – gewerkt aan een gebiedsplan met alle betrokken partijen. Om ook recreatieve elementen daarin te kunnen opnemen (kanosteigers, vissteigers, informatie, zitmeubilair) wordt budget gevraagd. Indien de mogelijkheid zich voordoet wordt dit plan ingediend in de tweede ronde van Landschappen van Allure. Het budget wordt dan ingezet als cofinanciering uit de streek om daarmee provinciale middelen te verwerven.

Agro Foodcluster Nieuw Prinsenland

Het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland biedt kansen om bestaande werkgelegenheid uit te bouwen en nieuwe werkgelegenheid te creëren. Steenbergens ziet de sociaal economische plus van deze grootschalige ontwikkeling (kennis en productie-economie), als de hindereffecten tot een minimum beperkt worden en de gemeente er op meer fronten beter van wordt. In 2011 is de realisatie gestart. De planning wordt vanaf dit moment bepaald door de concrete belangstelling voor bedrijfsvestiging. De werkzaamheden voor 2014 zullen dus voor een groot deel bestaan uit het faciliteren van diverse bedrijfsvestigingen. Het Agro en Foodcluster Nieuw Prinsenland is een knooppunt voor de groene economie en biedt ruimte aan:

- een grootschalige projectlocatie glastuinbouw van netto 220 hectare glas;
- een specifiek bedrijventerrein in de agro- en foodsfeer van 50 hectare netto;
- de uitbreiding en intensivering van de bestaande SuikerUniecomplex;
- een parkmanagementorganisatie die onder meer de duurzaamheidsambities stimuleert en aanjaagt en hierover communiceert.

Vestigingsklimaat bedrijven / acquisitie (€ 50.000,- ten laste van reserve eenmalige zaken 2014)

Het zijn momenteel economisch zware tijden. Omdat het uiteindelijk de bedrijven zijn die de motor van onze economie vormen, achten wij het zeer belangrijk dat deze zo goed mogelijk gefaciliteerd worden en zo min mogelijk belemmeringen ondervinden. Weliswaar is het bedrijfsleven normaal gesproken sterk genoeg om voor zichzelf te zorgen, maar in deze tijden vinden wij dat wij als overheid hier ook aan bij moeten dragen. Het is tenslotte in ons aller belang. Om die reden willen wij, samen met het bedrijfsleven (belangenverenigingen etc) gaan onderzoeken waar de meeste kansen liggen en aan de hand daarvan een strategie te bepalen die er toe moet leiden dat zoveel mogelijk bedrijven op zowel het AFC als onze bedrijfsterreinen Reinierpolder gevestigd worden. Zodra de economische situatie verbetert staat Steenbergens klaar voor de toekomst. De wijze waarop dit zal gebeuren moet nog verder worden uitgekristalliseerd. Om snel te kunnen schakelen is een werkbudget nodig. Daarvoor hebben wij € 50.000,- opgenomen.

Buiten de Veste

Plan Buiten de Veste komt oorspronkelijk voort uit de Woonvisiedoelstelling om voldoende woningen te bouwen voor de eigen woningbehoefte (en 300 extra woningen vanwege de komst van het Agro foodcluster Nieuw-Prinsenland). Uiteraard worden niet alle woningen in het plan Buiten de Veste gebouwd. Op dit moment wordt uitgegaan van 220. Vanwege de economische crisis valt de verkoop van grond echter tegen. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat er in

2014 al woningen worden gebouwd in de tweede fase. Het streven is erop gericht om de eerste fase in 2014 af te ronden. Bovendien is Buiten de Veste natuurlijk bedoeld om in dit plangebied een Brede School te bouwen voor de huidige Maria Regina.

Project Buiten de Veste behelst de volgende onderwerpen:

- Woningbouwplan voor 220 woningen in diverse sectoren periode van 2010-2020;
- Civiel ontwerp/inrichtingsplan;
- Ecologische verbindingzone (verbinding Steenbergse Haven – Brede Watergang – Cruyslandse kreken);
- Realisatie van een Brede School (bouw, duurzaamheid, samenwerking met BSO/TSO/peuterspeelzaal/muziekschool);
- Herbestemming van de 2 vrijkomende onderwijslocaties.
- Verkeersverbinding met wijk Noordoost;
- Bestemmingsplan dat het planologisch kader voor deze ontwikkelingen biedt.

In 2014 zal verder vooral gewerkt worden aan de verdere invulling van de eerste fase. Er zal een begin worden gemaakt aan de planvorming voor de ecologische verbindingzone en ook de twee vrijkomende schoollocaties zullen een nieuwe invulling krijgen. De verbindingsweg met de wijk Noordoost zal gerealiseerd zijn / worden.

Dintelpark

Dintelpark is een grootschalig landschappelijk ingepast recreatiepark dat is samengesteld uit de volgende onderdelen:

- natuur- en waterontwikkeling;
- 250 – 375 recreatiewoningen;
- jachthaven;
- natuurlijke golfbaan
- multifunctioneel gebied met horeca en winkelveorzieningen;
- extensieve recreatie.

Op dit moment is de planvorming en de afspraken met de ontwikkelaar zo ver dat in 2014 naar verwachting een procedure voor een milieu-effectenrapportage (mer-procedure) gevolgd zal gaan worden. Verder overleg over planvorming en medewerking.

Oostgroeneweg Dinteloord (sportvelden)

Na verplaatsing van de voetbalvelden in Dinteloord. Is het sportcomplex Dinteloord aan de Oostgroeneweg Dinteloord vrijgekomen. Dit vraagt om een nadere invulling. Gelet op de crisis valt de verkoop van vrije kavels, die ruim waren opgenomen in het plan tegen. In 2014 verwachten we dat de bouw van een 22 tal grondgebonden seniorenwoningen in de huursector en de bouw van een zestal vrije kavels is afgerond. De afronding van het totale project, inclusief de tweede fase wordt verwacht na 2020. Mocht de woningmarkt weer aantrekken dan zal dit mogelijk eerder geschieden.

Wat mag het kosten?

Programma Economie en recreatie					
	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-546.555	-697.082	-718.917	-817.331	-817.331
Begrotingswijzigingen 2013	90.000				
Bijstelling bestaand beleid					
Recreatie	-85.000				
Markt	-600	-600	-600	-600	-600
StadHaven		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Economische bedrijvigheid	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Bouwgrondexploitatie	44.000				
Mutaties reserves economie en recreatie	41.000				
Nieuw beleid					
Recreatie		-100.000	-50.000	-50.000	-25.000
Economische bedrijvigheid		-50.000			
Mutaties reserves		100.000			
Nieuw saldo begroting	-465.155	-765.682	-787.517	-885.931	-860.931
Nadelig saldo					

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Kostendekkend maken kermissen					
Geraamd begroting 2013	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Gerealiseerd t/m 2013	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000

Programma Ontwikkeling openbare ruimte

Speerpunten van beleid

Speerpunt Hoogwaardig wonen

De leefbaarheid van onze gemeente staat voorop in ons beleid. Belangrijk instrument om de leefbaarheid in stand te houden en te verbeteren is ervoor te zorgen, dat er voldoende woningen worden gebouwd. Maar woningbouw alleen is niet voldoende om een hoogwaardige leefbaarheid te garanderen. Gebleken is dat juist de kwaliteit van de openbare ruimte in belangrijke mate bepalend is voor de beleving van de mens in die woonomgeving. Een element, dat die kwaliteit van de openbare ruimte in belangrijke mate versterkt, is de aanwezigheid en de staat van het openbaar groen. De woningen zelf moeten dus ook in een gebied liggen waarin het goed toeven is. Bovendien blijkt de aanwezigheid van een mooi, goed onderhouden, bij voorkeur historisch centrum erg belangrijk voor de aantrekkelijkheid van een gemeente om in te wonen.

Beide sporen **wonen en openbaar groen** zijn in aparte beleidsstukken uitgewerkt (Woonvisie en Groenplan), maar zijn dus feitelijk niet van elkaar te scheiden. De Woonvisie gaat vooral over de woningbehoefte en hoe we daar het beste invulling aan kunnen geven (locaties en type woningen). Het groenplan heeft vooral betrekking op de verbetering van de kwaliteit van het openbaar groen zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

De Woonvisie, ge-update naar aanleiding van de structuurvisie in 2012 is de verwoording van ons woningbouwbeleid en is gebaseerd op demografische gegevens van de gemeente en de gehele provincie. Enerzijds zijn dus aantallen van belang, maar tegenwoordig kijken we veel meer naar de kwaliteit van de woningen. Voor welke doelgroep moeten ze geschikt zijn? Van welke woningen staan er te veel en van welke te weinig? De bevolkingsopbouw is namelijk nooit homogeen / lineair, zodat het niet zo is dat door middel van normale doorstroming voor iedereen automatisch een woning beschikbaar is. Mensen worden steeds ouder, er is regelmatig sprake van bevolkingspieken (die zich dus steeds door de bevolkingskolom verplaatsen), er is wisselend sprake van instroom van buitenlandse werknemers en/of immigranten enzovoort. Bovendien is er telkens sprake van economische verschillen die, weliswaar vooral op korte termijn, toch in een belangrijke mate mede bepalend zijn voor het te voeren volkshuisvestingsbeleid.

Voor de huisvesting van arbeidsmigranten is een apart beleid opgesteld, maar voor zover het gaat om de aantallen woningen valt dat uiteraard ook onder woonvisie. Ook in Europees verband worden regels gemaakt, die de volkshuisvesting betreffen. Tot op heden hebben die vooral betrekking op het gebied van sociale huurwoningen en zijn het dus vooral de corporaties die hiermee te maken hebben. Al met al een materie die steeds bijstelling behoeft en die tegenwoordig veel verder gaat dan het sturen op aantallen.

Om in het kader van de woningbouw tot een optimaal resultaat te komen, heeft de gemeenteraad middels vaststelling van de Woonvisie een keuze gemaakt ten aanzien van de meest kansrijke locaties die in de periode tot 2015 worden ontwikkeld. Bij de vaststelling van de structuurvisie in 2012 heeft er een herziening plaatsgevonden van de Woonvisie, waarbij een doorkijk is gegeven in de te verwachten woonbehoefte tot en met 2020. In de structuurvisie is geconcludeerd dat er van 1-1-2012 tot 31-12-2020 751 woningen dienen te worden toegevoegd aan de woningvoorraad (451 woningen voor de eigen woningbehoefte + 300 woningen AFC). Dit betekent dus een jaaropgave van ongeveer 83 toe te voegen woningen aan de woningvoorraad.

De aantallen zoals weergegeven in de structuurvisie in 2012 zullen waarschijnlijk hoger uitvallen vanwege het te verwachten nieuwe kabinetsbeleid op het gebied van wonen en zorg. Het kabinet heeft plannen in voorbereiding waarbij er van wordt uitgegaan dat mensen langer zelfstandig wonen en minder snel in aanmerking komen voor een plaats in het verzorgingstehuis. De huidige zogenaamde intramurale capaciteit (verzorgings- en bejaardentehuizen) zal als de plannen doorgaan aanzienlijk worden verminderd hetgeen tot gevolg heeft dat er meer zelfstandige woningen dienen te worden gebouwd waar wel de noodzakelijke zorg kan worden geleverd. Omdat enerzijds het beleid

met de daarbij behorende regelgeving nog niet officieel is vastgesteld door het rijk en anderzijds de woningbouwcorporaties in samenwerking met de zorginstellingen en de gemeente dienen te bekijken hoe met de nieuwe situatie moet worden omgegaan. Desalniettemin streven wij er toch naar nog in 2013 met een aangepaste woonvisie te komen. Deze is inmiddels in de beleidsagenda opgenomen.

Jaarlijks wordt een rapportage uitgebracht over de voortgang van de woningbouwproductie waarin alle plannen uitgebreid besproken worden en waarin nieuwe prioriteiten worden gesteld. Als gemeente zullen wij al het mogelijke doen om zodanige randvoorwaarden te scheppen, dat er in ieder geval gelegenheid wordt geboden om zoveel mogelijk woningen te bouwen. Het scheppen van de randvoorwaarden, door het afgeven van bouwvergunningen en het wijzigen van bestemmingsplannen, biedt uiteindelijk geen garantie dat er ook daadwerkelijk gebouwd gaat worden. De markt bepaalt immers uiteindelijk hoeveel woningen er gebouwd gaan worden.

In 2013 zullen er in totaal 75 woningen worden opgeleverd. De grootste aantallen opgeleverde woningen betreffen het plan voor Papiermolen in Dinteloord (23 woningen in de huursector) 34 huur woningen in het plan De Bongerd Steenberg en een 13 tal woningen huur- en koop in het Plan de Vrijheid aan de St. Ontcommerstraat in Steenberg. Na de teruggang in 2012 is er dus weer sprake van een herstel van de woningbouwproductie in 2013. Ook voor 2014 wordt verwacht dat de woningbouwproductie op een redelijk niveau van rond de 70 woningen komt te liggen. Door de oplevering van woningen in het plan Buiten de Veste in Steenberg, Couveringepark, Doktersdreefje in Steenberg en de Oostgroeneweg in Dinteloord. Wel is opvallend dat er sprake is van een duidelijke verschuiving naar nieuwbouw in de huursector.

De nadruk zal in de komende jaren, op basis van de in de Structuurvisie opgenomen geactualiseerde woningbehoefte, komen te liggen op de bouw van huurwoningen, grondgebonden levensloopbestendige woningen en nieuw te realiseren wozocomplexen als gevolg van de extramuraliseringsopgave.

De nieuwe in 2012 opgestelde provinciale behoefte-ramingen hebben niet geleid tot ingrijpende veranderingen.

Er lijkt sprake te zijn van een overcapaciteit in de planning. In 2014 zullen keuzes worden gemaakt inzake de te ontwikkelen woningbouwlocaties voor de langere termijn in combinatie met de nog vast te stellen herstructureringsopgave en extramuraliseringsopgave. Dit zal in nauw overleg plaatsvinden met in ieder geval de woningbouwcorporaties en zorgleveranciers plaatsvinden, maar mogelijk ook met andere partijen.

Het Groenplan is in 2009 vastgesteld voor de onderdelen Visie en Structuur. Onder de motto's "Groen hoort bij Steenberg", "Steenbergen Bewust groen", "Steenbergs groen, praktisch en mooi" en "Steenbergs groen, Samen doen" wordt getracht de neerwaartse spiraal in het openbaar groen om te buigen tot een duurzame kwaliteitsimpuls. Er zijn echter geen financiële middelen beschikbaar gesteld om dit doel te kunnen bereiken.

De integrale benadering speelt een grote rol in het beheer van de openbare ruimte. Tezamen met andere facetten, zoals riolering en wegen, wordt de openbare ruimte aangepakt en heringericht. Het mag duidelijk zijn, dat door het ontbreken van financiële middelen voor het openbaar groen gelijktijdig een belangrijke schakel ontbreekt. Naast de projecten op basis van gebiedsgerichte aanpak, waarmee in 2011 een start is gemaakt, zijn er nauwelijks middelen om het bestaande openbaar groen te verbeteren. Dit vindt plaats op ad hoc basis.

De huidige middelen voor het verbeteren van het openbaar groen in de gebiedsgerichte aanpak worden nu gegenereerd vanuit een eventueel aanbestedingsvoordeel. Bij de aanbidding van concrete integrale voorstellen wordt aangegeven wat de mogelijkheden zijn om dit per project op te lossen. Dit is echter geen constant gegeven en geeft onzekerheid tot een laat stadium in de planvoorbereiding.

In het beheer van het openbaar groen wordt ook een kwaliteitsslag gemaakt. De basis voor het beheerplan is gelegd in 2011 door het vastleggen van het huidige beheer. Analyse hiervan geeft een goede basis om kwaliteit en efficiëntie aan te brengen in het beheer. In 2012 is het beheer verder onder de loep genomen en aangepast op nieuwe ontwikkelingen en landelijke wetgeving. Het

beheerplan is opgesteld voor het in stand houden van het beoogde kwaliteitsniveau. Samen met het gebruik van het beheersysteem wordt er een stevige basis gelegd voor het beheer voor meerdere jaren.

Naast het stedelijk groen bezit de gemeente Steenbergen ook een uitgestrekt landelijk gebied. Samen met verschillende gebiedspartners werkt de gemeente mee aan de ontwikkeling van dit gebied. In samenwerking met waterschap Brabantse Delta wordt gewerkt aan de ontwikkeling van ecologische verbindingzones. Hiertoe is in 2010 een samenwerkingsovereenkomst door beide partijen ondertekend. Echter door het wegvallen van subsidiemogelijkheden is deze onder druk komen te staan en dient per project naar de mogelijkheden gekeken te worden. In 2013 is besloten uitvoering te geven aan een van de vele EVZ-trajecten die de gemeente Steenbergen rijk is. De planvorming vindt plaats in 2013 en de uitvoering vindt plaats in 2014.

De gemeente Steenbergen is ook actief deelnemer aan het project 'Agrarisch landschapsbeheer Brabantse Delta'. Ter uitvoering van dit project is in 2008 het eerste gebiedscontract afgesloten in het kader van de subsidieregeling 'Groen Blauw Stimuleringskader'. Een regeling waarin de gemeente Steenbergen heeft ingezet op het behouden van landschapsbomen en de realisatie van ommetjes. In juni 2012 is een nieuw gebiedscontract afgesloten welke loopt van 2012 tot 2016.

Beleidsprioriteiten 2013

Beleidsprioriteiten	Oorspronkelijke planning	
A4: overdracht N259		
Bestemmingsplan buitengebied Noord (Dinteloord en Prinsenland)	juni 2013	
Bestemmingsplan Buitengebied Steenbergen	juni 2013	
Actualiseren monumentenverordening	april 2013	
Duurzaamheid / Milieubeleidsplan	continue proces	
Uitwerking beleid huisvesting arbeidsmigranten	continue proces	
Oplossing (max.draagvlak) ruimtelijke status Sunclass deelhoeven (motie 3 juli 2012)	maart 2013	
Evaluatie dorpsontwikkelingsplannen	december 2013	
Omgevingsdienst Midden en West Brabant	januari 2013	
Revitalisering landelijk gebied	continue proces	
Nota cultureel erfgoed	augustus 2013	
Nieuwe Woonvisie	december 2013	
Onderzoek regelvrij bouwen particulier opdrachtgeverschap (motie 1 maart 2012)	maart 2013	
<p>Actualiseren monumentenverordening De planning voor het actualiseren van de verordening wordt niet gehaald. De reden hiervoor is dat de VNG in tegenstelling tot eerdere berichtgeving geen nieuwe wijzigingen meer doorvoert in haar modelverordening. Dit omdat de verordening wordt opgenomen in een programma ter vereenvoudiging van verordeningen. Actualiseren van de gemeentelijke verordening is echter nog wel wenselijk. De actualisatie van de gemeentelijke verordening ziet mede toe op een verruiming van het vergunningsvrij wijzigen van gemeentelijke monumenten. Deze verruiming sluit aan bij een wetwijziging uit 2012 die verruiming van het vergunningsvrij wijzigen van rijksmonumenten mogelijk maakt. De actualisatie gebeurt op basis van de laatst uitgegeven modelverordening aangevuld met een aanpassing die de verruiming van het vergunningsvrij wijzigen van gemeentelijke monumenten mogelijk maakt. De nieuwe planning wordt september 2013.</p>		

Bijstelling bestaand beleid

Projecten duurzaamheid

Van het actieplan duurzaamheid 2011 resteert nog een budget van € 28.900,00 voor de aanschaf van zonnepanelen voor gemeentelijke accommodaties. Deze kosten worden gedekt middels een onttrekking van de reserve eenmalige zaken 2011. Deze post dient in 2013 nog ter begroting te worden gebracht.

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Leefbaarheidsagenda

Voor elke kern behalve voor de stad Steenbergen heeft de raad dorpsontwikkelingsplannen (DOP's of iDOP's) vastgesteld. Elk dorpsontwikkelingsplan mondt uit in een zogenaamde leefbaarheidsagenda. Daarin staan de wensen verwoord die de bevolking naar voor heeft gebracht en door de gemeenteraad akkoord bevonden zijn. Omdat niet alle wensen in een keer kunnen is daar een agenda aan gehangen. Deze moet periodiek worden geactualiseerd. Voor deze actualisatie vindt intensief overleg plaats met de dorpsraden.

Op de provinciale en regionale agenda's heeft dit onderwerp (RWB-project: krimp / woningmarkt / zorg) ruime aandacht en dit wordt in de toekomst nog vergroot. In november 2012 is op initiatief van de provincie en in nauwe samenwerking met de RWB (Regio West-Brabant) over dit onderwerp een mini symposium georganiseerd. Gepresenteerd is daar wat bereikt is en wat het toekomst perspectief moet worden. Voor dit symposium waren alle spelers, die acteren of willen acteren bij de leefbaarheidsagenda, genodigd. De bevindingen die in workshops zijn opgehaald zullen in de uitwerking van het regionaal RWB project worden opgenomen. Deze bevindingen en conclusies zijn daarmee leidend voor een eventuele financiële bijdrage die vanuit de provincie (voorlopig gereserveerd € 10 miljoen) worden gegeven op dit dossier. Voor deze leefbaarheidsagenda is per 1 april 2013 de mogelijkheid om een subsidieaanvraag in te dienen opengesteld. Niet alleen gemeenten, maar juist ook maatschappelijk partners, bv dorpsraden, kunnen voor hun projecten subsidie krijgen

Op grond van de daar gepresenteerde bevindingen uit het symposium en de beschikbare middelen (eigen en subsidies) zal de gemeentelijke evaluatie inhoud krijgen.

Duurzaamheid

In de Duurzaamheidsnota 2012-2020 wordt beschreven hoe de gemeente Steenbergen op een structurele en integrale manier werkt aan een leefbare samenleving waarin mensen in hun basisbehoeften kunnen voorzien, zonder dat de basisbehoeften van toekomstige generaties in het gedrang komen.

Ook in 2014 zullen de acties en projecten worden uitgevoerd op basis van een werkprogramma duurzaamheid.

Bij het opstellen van het werkprogramma duurzaamheid 2014 wordt rekening gehouden met de ambities voor 2020 uit de Duurzaamheidsnota, de resultaten van de projecten/acties uit de werkprogramma's duurzaamheid 2012 en 2013, de voordelen van de samenwerking binnen de Regio West-Brabant en nieuwe inzichten.

Milieubeleidsplan

Actualisatie van dit plan vindt plaats in relatie tot de vastgestelde Duurzaamheidsnota en zal uiterlijk november 2014 gereed zijn.

Herinrichting centrum Welberg

De eerste helft van 2014 kan gebruikt worden voor de studie omtrent de MFA en het clubhuis waarna in de 2e helft van 2014 gestart kan worden met het uitwerken van een aantal varianten voor het realiseren van het nieuwe dorpshart. In 2015 zal dan de keuze vallen op één van de varianten en kan gestart worden met het herzien van het bestemmingsplan. In 2016 zal het nieuwe bestemmingsplan voor het gebied worden vastgesteld en de uitvoering kan dan plaatsvinden in de loop van 2017. Uitgangspunt is dat de investeringen, voor zover noodzakelijk in het MFA of clubhuis in de begroting van 2016 wordt opgenomen en dat de investeringen in de openbare ruimte gedekt worden uit de verkoopopbrengsten van grond voor woningbouw of anderszins. Er zal dus niet gestart worden met de herinrichting van de openbare ruimte voordat de grond verkocht is. Uitgangspunt is dus minimaal een

budgettair neutraal plan. Dit moet zonder meer mogelijk zijn omdat grond al in ons bezit is en omdat de boekwaarde van de gronden van het oude sportpark nihil is.

Huisvestingbeleid arbeidsmigranten

Binnen de gemeente Steenbergen werken en verblijven meerdere arbeidsmigranten. Als gevolg van de komst van het Agro Foodcluster Nieuw Prinsenland (AFCNP) zal dit aantal toenemen. Het bieden van onderdak aan deze mensen moet op een maatschappelijk verantwoorde wijze gebeuren. Zowel voor de arbeidsmigrant als voor de omgeving.

In februari 2010 heeft de gemeenteraad de Beleidsnota Huisvesting Arbeidsmigranten Gemeente Steenbergen vastgesteld. De komende jaren staan dan ook in het teken van de uitvoering.

Bij de uitvoering moet u in 2014 denken aan:

- het binnen de regio afstemmen van de gemeentelijke beleidskaders en de regiobrede spreiding van arbeidsmigranten. Mede in het kader van het Agro en Food Cluster Nieuw Prinsenland dient de huisvesting van EU-werknemers regiobreed aangepakt te worden vanuit een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid met oog voor de sociaal maatschappelijke aspecten;
- overleg voeren met andere gemeentes, de provincie, mogelijke huisvesters en andere belanghebbenden;
- handhaving;
- de uitvoering van convenanten;
- de begeleiding van initiatieven voor het maatschappelijk verantwoord huisvesten van arbeidsmigranten.

Monumenten / Cultuurhistorie

In 2014 zal het beleid op het gebied van cultuurhistorie en archeologie verder worden uitgewerkt. Dit zal met name geschieden in de vorm van de erfgoedkaart. Deze erfgoedkaart bevat een inventarisatie van de cultuurhistorische objecten en de te verwachten archeologische waarden. De kaart zal in 2013 zijn afgerond.

Op basis van de erfgoedkaart worden de meest waardevolle objecten voorgedragen voor benoeming tot monument. Op het gebied van archeologie dient de kaart als basis voor de toekomstige ruimtelijke plannen.

De verdere uitwerking van de archeologische verwachtingenkaart en vertaling naar beleidsregels zorgt ervoor dat deze kan worden toepassing in de planvorming op het gebied van ruimtelijke ordening.

Daarnaast wordt verdere uitvoering gegeven aan de nota cultureel erfgoed door onder andere deelname aan de open monumentendag met een passende activiteit.

Sunclasspark (€ 25.000,- 2014 en 2015 ten laste van de reserve eenmalige zaken 2014 en 2015)

Er is vastgesteld dat de zomerhuizen op het Sunclasspark in strijd met het bestemmingsplan worden gebruikt. Hiertegen wordt handhavend opgetreden. In 2013 is daar al een begin mee gemaakt, maar de kans is aanwezig dat ook in 2014 nog werkzaamheden in het kader van dat traject nodig zullen zijn.

Op het Sunclasspark verblijven meerdere arbeidsmigranten. Voor de arbeidsmigranten die niet op het Sunclasspark mogen verblijven moet alternatieve maatschappelijk verantwoorde huisvesting worden geregeld. De gemeente heeft een faciliterende rol.

Bestemmingsplan Buitengebied

De bestemmingsplannen voor het buitengebied (Buitengebied Steenbergen / Buitengebied Dinteloord en Prinsenland) worden in 2013 herzien. Voor deze bestemmingsplannen is tevens een milieueffectrapport opgesteld. Het buitengebied is en blijft in ontwikkeling. Als gevolg van gewijzigde wetgeving, regelgeving of beleidswijzigingen moeten de bestemmingsplannen voor het buitengebied in de toekomstige jaren partieel worden herzien. Dit is een continu proces.

In 2014 vooral aanpassingen moeten worden gedaan ten gevolge van:

1. de uitspraak van de Raad van State die ongetwijfeld gedaan zal worden. In de regel zijn reparaties nodig vanwege ingediende zienswijzen.
2. de te wijzigen Verordening Ruimte van de provincie op het gebied van grondgebonden veehouderijen.
3. de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur.
4. de wet die de "plattelandswoning*" mogelijk maakt; deze is recent in werking getreden en is nog niet vertaald in de bestemmingsplannen. Te dien aanzien zullen ook beleidskeuzen moeten worden gemaakt. (*Een plattelandswoning is een vrijkomende agrarische dienstwoning die door derden mag worden bewoond. Deze woningen krijgen een speciale

status waardoor deze bewoond kan worden zonder dat de agrarische omgeving bang hoeft te zijn voor een beschermde status).

Rijksinpassingsplan Volkerak-Zoommeer (RIPVZM)

Het Volkerak-Zoommeer wordt geschikt gemaakt als tijdelijke berging voor rivierwater in extreme situaties. Inzet van de waterberging biedt zuidwest Nederland bescherming in geval van gesloten stormvloedkeringen en zeer hoge afvoeren van de rivieren; dit is weliswaar een uitzonderlijke combinatie, maar kan toch eens in de 1400 jaar voor komen.

De planologische voorbereiding is nagenoeg afgerond. Wij hebben een zienswijze ingediend.

Rijkswaterstaat heeft in het kader van Ruimte voor de Rivier een realisatieovereenkomst gesloten met het waterschap Brabantse Delta om alle voorzieningen in haar gebied tezamen met haar taakstelling uit de kaderrichtlijn Water, te realiseren.

Volgens de PKB Ruimte voor de Rivier moeten alle maatregelen uiterlijk 1 jan 2015 gerealiseerd zijn. Concreet betekenen deze maatregelen voor het RIPVZM voor het grondgebied van de gemeente Steenberg: versterking van de dijken welke een functie hebben als primaire waterkering, aanpassing van de kunstwerken bij Benedensas en Dintelsas. Tevens zullen waar nodig de dijken van de secundaire kering op orde gebracht worden. Ook zal, conform de maatregelen uit het inzetprotocol, de inzet van pompcapaciteit geregeld worden, en, in overleg met de veiligheidsregio een draaiboek worden opgesteld en uitgewerkt. Dit draaiboek geldt op het moment dat de waterberging wordt ingezet. Deze maatregelen worden voor het West-Brabantse grondgebied van het RIPVZM gecoördineerd door waterschap Brabantse Delta. Hiertoe heeft zij een projectorganisatie ingesteld waarvoor de gemeente Steenberg ook gevraagd is om hierin zitting te nemen.

Alle maatregelen en voorzieningen worden gefinancierd door Rijk en, voor wat betreft de kaderrichtlijn water, door het Waterschap.

Maatregelen in de gemeente Steenberg:

Maatregelen ter voorkoming van binnendijkse wateroverlast zijn:

- Verhoging regionale keringen Westhavendijk, Kade, Bolspolderdijk en Fort Henricus;
- Tijdelijke afsluitingen en extra pompen bij Brede Watergang en de Boomvaart;
- Extra mobiele pompen voor polders afwaterend op Volkerak-Zoommeer;
- Afsluiters op riooloverstorten en extra mobiele pompen bij polders (9X) afwaterend op Mark-Vliet-Dintelboezem;
- Plaatsen tijdelijke mobiele keringen (boxbarriers) bij buitendijkse gebieden;
- Overige maatregelen ter voorkoming of vermindering van schade (bv. waarschuwingssysteem in het Inzetprotocol);
- Een regeling voor schadevergoeding voor het geval er toch percelen onder water komen.

Wat mag het kosten?

Programma Ontwikkeling openbare ruimte	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-1.500.900	-1.478.218	-1.480.384	-1.483.935	-1.483.935
Begrotingswijzigingen 2013	-50.200				
Bijstelling bestaand beleid					
Monumenten en archeologie	-100	-20.100	-20.100	-20.100	-20.100
Milieu	-25.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Mutatie reserves pr. ontwikkeling openbare ruimte	29.000				
Nieuw beleid					
Integrale handhaving		-25.000	-25.000		
Mutatie reserves		25.000	25.000		
Nieuw saldo begroting	-1.547.700	-1.494.818	-1.496.984	-1.500.535	-1.500.535
Nadelig saldo					

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Verkoop molens					
Geraamd begroting 2013					
Gezien de marktsituatie is het niet meer reëel te veronderstellen dat we de molens kunnen verkopen. De geraamde bezuiniging van € 20.000,- wordt niet gerealiseerd.					

Programma Beheer openbare ruimte

Beleidsprioriteiten 2013

Beleidsprioriteiten	Oorspronkelijke planning	
Evaluatie Led verlichting	maart 2013	
Gebruiksklare A4 op 1-1-2014 met partners nastreven+bevriezen uitbetaling bijdrage (motie B2013/2)	juni 2013	
Inpassing A4	continu	
Aanbesteding onderhoud openbare verlichting	februari 2013	
Ontwikkelen integraal begraafplaatsenbeleid	maart 2013	
Verbreed gemeentelijk rioleringsplan	continue proces	
Optimalisatiestudie afvalwater	juni 2013	
Samenwerking Water West Brabant (SWWB)	december 2013	
Planvorming realisering ecologische verbindingzone en waterberging	maart 2013	
Vervolg verkeersonderzoek landbouw- en vrachtverkeer door Dinteloord	2013/2015	
Kwaliteitsimpuls openbaar groen 2013	continue proces	
Tussenrapportage inzameling oud papier	maart 2013	
Gescheiden inzameling oud papier	september 2013	
Resultaten containerwisselingen	maart 2013	
Onderzoek inbesteding Attero	februari 2013	
Plaatsen openbaar tappunt centrum Steenbergen (motie 26 april 2012)	maart 2013	
Haalbaarheidsonderzoek dorpsbos Kruisland (motie B2009/5)	december 2013	
Duurzaam veilig inrichten buitengebied Steenbergen Noord-West	december 2013	
Onderzoek vrachtwagenparkeerplaats kern Dinteloord (motie december 2012)	april 2013	
<p>Evaluatie Led verlichting De evaluatie wordt op dit moment afgerond. Uiterlijk in juni zullen de resultaten gepresenteerd worden.</p>		
<p>Gebruiksklare A4 op 1-1-2014 met partners nastreven+bevriezen uitbetaling bijdrage (motie B2013/2) In verband met de latere oplevering van de A4 vindt overleg plaats met Rijkswaterstaat aan de ene kant en de provincie, gemeente Steenbergen en de gemeente Bergen op Zoom aan de andere kant over de totale regiobijdrage van € 15,- miljoen en de gevolgen van de late oplevering De afwikkeling van de motie schuift door naar oktober 2013.</p>		
<p>A4 De opening van de A4 zal pas plaatsvinden in maart 2015. In 2014 wordt verwacht dat er meer duidelijkheid is omtrent de overname van de N259 vanuit Rijkswaterstaat. In 2014 zal voor de herinrichting van de N257 binnen de bebouwde kom een plan worden uitgewerkt en besproken met de omwonenden. Daarnaast dient voor 2014 budget beschikbaar te zijn voor de gebruikelijke werkzaamheden in het kader van handhaving en toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden</p>		

<p>Ontwikkelen integraal begraafplaatsenbeleid</p> <p>Wij willen een integraal begraafplaatsenbeleid ontwikkelen. Hierbij kijken hoe zo efficiënt mogelijk kan worden omgegaan met het beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen en het ontwikkelen van een toekomstvisie. De huidige begraafplaatsen zullen beoordeeld worden op kwaliteit en beheer. Bepaald zal worden welke behoefte en capaciteit voor nu en in de toekomst nodig is. Hierbij zullen de juridische (grafrechten) en financiële aspecten meegenomen worden.</p> <p>Aan de raad zal in september 2013 de nieuwe beheersverordening worden voorgelegd.</p> <p>Later in het jaar, medio december zal een voorstel aan de raad worden voorgelegd met betrekking tot het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen en de toekomstvisie van de drie algemene begraafplaatsen.</p>
<p>Tussenrapportage inzameling oud papier</p> <p>Momenteel vindt de analyse plaats van de sorteermetingen die zijn gedaan in 2012. Om hier een zo optimaal mogelijk beeld van te krijgen dient de gehele afvalinzameling te worden meegenomen. De benodigde cijfers waren niet tijdig voorhanden zodat een tussenrapportage in maart niet haalbaar was. Eind mei is de rapportage van de sorteeranalyses en de benchmarkgegevens van de regio gereed. Tevens zal er in mei een overleg plaatsvinden met de werkgroep oud papier. De verwachting is dat in juni een tussenrapportage over het oud papier naar de raad kan worden gezonden.</p>
<p>Gescheiden inzameling oud papier</p> <p>De tussenrapportage is opgeschoven van maart naar juni. Er is enige tijd voor nodig om met een uitgewerkt voorstel te komen over hoe nu verder. Derhalve kan een voorstel pas op zijn vroegst in oktober worden gepland.</p>
<p>Resultaten containerwisselingen</p> <p>De cijfers zijn in april paraat. Dat betekent dat uiterlijk in juni de resultaten ter kennisgeving kunnen worden aangeboden.</p>
<p>Onderzoek vrachtwagenparkeerplaats kern Dinteloord (motie december 2012)</p> <p>Wij zullen mei benutten om het beleid vanuit het verleden te inventariseren. Ook zullen wij dan nagaan wat de kosten zijn van een dergelijk onderzoek. In juni zullen wij u dan over het verdere traject informeren.</p>

Bijstelling bestaand beleid

Gladheidsbestrijding door derden (€ 25.000,- N eenmalig)

Hiervoor was € 20.000,- begroot en € 41.500,- is momenteel uitgegeven. Dit betekent nu al een overschrijding van € 21.500,-. Dit kwam door de hevige temperatuurswisselingen van boven naar onder nul, Hierdoor is de inzet van gladheidsbestrijding hoger uitgevallen dan was voorzien. Er dient € 25.000,- bij geraamd te worden voor de rest van 2013.

Opname ramingen herinrichting Markt/Westdam/ring Gummaruskerk

Op 21 september 2010 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor herinrichting van de Markt/Westdam/ring Gummaruskerk. Deze herinrichting is in 2012 grotendeels uitgevoerd, maar kan pas definitief worden afgerond als ook de herinrichting van de Kaaistraat/Grote Kerkstraat is voltooid. Met de herinrichting van de Markt/Westdam/ring Gummaruskerk waren in de begroting 2012 de benodigde budgetten, waaronder de onttrekking van de kosten aan de dekkingsreserve, opgenomen. Verwacht wordt dat de gehele afronding van beide herinrichtingen in 2013 zal geschieden. Voor de herinrichting van de Markt/Westdam/ring Gummaruskerk dienen de beschikbaar gestelde budgetten ad € 1.299.906,- in 2013 opnieuw te worden opgevoerd.

Inhuur vervanging medewerker recreatie en toerisme

De kosten voor de vervanging van de medewerker recreatie en toerisme in het kader van de werkzaamheden project StadHaven zijn opgenomen in het budget ten behoeve van de realisatie van Kaaistraat en Grote Kerkstraat. De kosten voor de vervanging ad € 75.000,- dienen als kosten voor uitzendkrachten op de afdeling Maatschappelijke ontwikkeling verantwoord te worden en dienen overgeboekt te worden naar het programma Financiering.

De kosten worden ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bewegwijzering ontsluiting Dintelmond

De verkeersomleiding voor het AFC in Dinteloord wordt door middel van monitoren in kaart gebracht. Daarna komt er een plan voor de juiste bebording. Het budget hiervoor ad € 21.000,- is

doorgeschoven van vorig jaar naar dit jaar. De kosten hiervoor kunnen ten laste van de reserve overheveling budgetten worden gebracht.

Vervanging en bijplaatsing openbare verlichting

In 2012 is het van de gemeente Halderberge ontvangen bedrag van € 26.500,- voor aanleg van ledverlichting in de Kreekweg in Dinteloord gestort in de bestemmingsreserve openbare verlichting. Uitvoering is in 2012 uitgesteld in verband met de bietencampagne en wordt doorgeschoven naar dit jaar.

Optimalisatiestudie afvalwater (OAS) /Actualisatie VGRP.

Op 10 oktober 2011 is het resultaatdocument voor de OAS Bath opgeleverd. De uitkomst van de optimalisatiestudie is dat van de investeringen in de referentiesituatie (totaal € 20 miljoen) door afstemming van maatregelen in de waterketen en de toepassing van het NBW-actueel (maatregelen in het watersysteem in plaats van in de waterketen) in de voorkeursvariant voor de zuiveringskring Bath een investering van € 14 miljoen overblijft. Een besparing van circa 30%.

Kostenverdeelsleutel

Volgens de handleiding OAS wordt de kostenverdeelsleutel voor de voorkeursvariant uit de OAS Bath bepaald op basis van de referentiesituatie. Hoewel de OAS studie geruime tijd is afgerond is er nog steeds geen bestuurlijk akkoord van alle 9 gemeenten en waterschap

Aangezien de gemeente Steenbergen gemeentebreed voldoet aan de basisinspanning heeft zij in de referentiesituatie geen maatregelen en daarmee een bijdrage van 0%.

Investerings Gemeentelijk rioleringsplan periode 2010 2014

In het huidige GRP wordt voorgesteld om nog de volgende BBB's aan te leggen:

- De Heen
- Welberg
- Steenbergen
- Dinteloord

Conclusie

Gemeente Steenbergen heeft in de referentiesituatie geen maatregelen en daarmee een bijdrage van 0%. Zoals hier aangegeven is dit nog steeds niet bestuurlijk door de 9 gemeenten en waterschap bekrachtigd. Wanneer alle partijen het eens zijn met het maatregelenpakket en de voorgestelde kostenverdeling, zal deze worden opgenomen in de afvalwaterakkoorden die per gemeente met het waterschap worden gesloten.

Met zes regiogemeenten en het waterschap wordt momenteel gewerkt aan een zoveel als mogelijk gezamenlijk nieuw VGRP. Dit wordt opgesteld op basis van de laatste ontwikkelingen hetgeen zeer waarschijnlijk nieuwe maatregelen met zich zal meebrengen. Dit VGRP wordt eind 2013 opgeleverd zodat dan ook de kosten inzichtelijk zijn. Wij stellen dan ook voor om de hiervoor genoemde investeringen welke wellicht niet (geheel) noodzakelijk zijn te reserveren voor deze nieuwe maatregelen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het vergroten en uitbaggeren van waterpartijen ten behoeve waterberging (klimaatverandering).

De investering ad € 33.100,- opgenomen op de investeringsstaat 2014 voor het opstellen van het VGRP, dient nu in 2013 beschikbaar te worden gesteld.

Uitvoeringsprogramma gemeentelijke wateropgave

Een bedrag van € 58.000,- voor de uitvoering van projecten voortkomende uit de Stedelijke wateropgave is in 2012 niet benut. Doel hiervan is droge voeten te houden in het stedelijk gebied. Het merendeel van het budget is gereserveerd voor de stedelijke wateropgave in de kern Dinteloord. Hierbij is de combinatie gelegd met de ontwikkeling van het plangebied Oostgroeneweg en de overkluising ten behoeve van de fietsenstalling nabij de bushalte. Dit is de reden waarom het budget niet is benut in 2012 en wordt overgeheveld naar dit jaar. Het bedrag van € 58.000,- kan ten laste van de reserve overheveling budgetten worden gebracht.

Kwaliteitsimpuls openbaar groen

De projecten Hortensiaplein en Corneliusstraat zouden in combinatie met de wegwerkzaamheden meegenomen worden. Deze werkzaamheden zijn uitgesteld tot 2013, mede in het kader van gebiedsgerichte aanpak. Kosten €15.000,--

Het project Molenstraat-Meestooft heeft vertraging opgelopen. Het voorbereidingstraject is met inspraak van omwonenden in het geheel doorlopen, echter de uitvoering heeft niet meer in het najaar

van 2012 kunnen plaatsvinden. Toezegging richting bewoners is gedaan. Uitvoering staat nu gepland in het voorjaar 2013. Kosten € 25.000,--.
Het benodigde totaalbedrag van € 40.000,-- kan worden onttrokken uit de 'reserve eenmalige zaken 2012'.

Verbetering openbaar groen

Een bedrag van € 34.600,-- was beschikbaar voor het project Van Gaverenlaan. De voorbereiding voor het project Van Gaverenlaan is in 2012 geheel doorlopen. De uitvoering heeft echter vertraging opgelopen (vergunning, offerte e.d.) en is daarom verschoven naar februari/maart 2013. Dit is als zodanig toegezegd aan de omwonenden en de opdrachtbevestiging voor de werkzaamheden is gedaan. Het bedrag kan in 2013 ten laste van de post 'reserve bijdrage ruimtelijke ontwikkeling' worden gebracht.

Vervangen bomen buitengebied

Het project bomen buitengebied omvat een vijftal projecten waarvan de uitvoering afgestemd wordt met de discipline wegen. De werkzaamheden kunnen niet in een jaar worden uitgevoerd. Na rooien volgt het opknappen van de wegen en daarna vindt herplant plaats. Het resterende bedrag ten behoeve van de herplant van de bomen ad € 30.000,- wordt overgeheveld van vorig jaar. Het bedrag kan ten laste van de reserve overheveling budgetten worden gebracht.

Exploitatie voormalig stadskantoor (€ 17.500,- N eenmalig)

Het stadskantoor zou eind vorig jaar door de nieuwe eigenaar worden gesloopt. Omdat de eigenaar van de koop heeft afgezien zijn de energiekosten, belastingen en verzekeringen door blijven lopen. Momenteel is de gas en elektriciteit afgesloten. Bij de raming van de kosten is ervan uitgegaan dat het gebouw in het 3^e kwartaal van dit jaar gesloopt zal worden.

Inzameling kunststof verpakingsafval

In verband met een gunstigere aanbesteding van de inzameling van het kunststof verpakingsafval kunnen de kosten hiervoor met € 41.200,- worden verlaagd. De bijdrage van het Rijk voor de inzameling wordt € 40,- per ton lager als in de begroting is opgenomen. Bij een raming van 170 ton is dit een verlaging van € 6.800,-.
Bij de berekening van de tarieven afvalstoffenheffing voor 2013 is met voornoemde verlagingen al rekening gehouden. De budgetten in de begroting 2013 dienen nog aangepast te worden.

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Verkeersonderzoek landbouw- en vrachtverkeer door Dinteloord

In maart 2013 hebben wij u geïnformeerd over de uitkomsten van de nul-meting en de voortgang van het duurzaam veilig inrichten van de Molendijk. In 2014 zal er weer een monitoring van het verkeer plaatsvinden als de Symbiose is aangesloten en de werkzaamheden aan de Molendijk zijn afgerond.

A4 (€ 6.000,- 2014 en € 5.000,- 2015 ten laste van de reserve eenmalige zaken 2014 en 2015)

De opening van de A4 zal pas plaatsvinden in maart 2015. In 2014 wordt verwacht dat er meer duidelijkheid is omtrent de overname van de N259 vanuit Rijkswaterstaat.
In 2014 zal voor de herinrichting van de N257 binnen de bebouwde kom een plan worden uitgewerkt en besproken met de omwonenden.
Daarnaast dient voor 2014 budget beschikbaar te zijn voor de gebruikelijke werkzaamheden in het kader van handhaving en toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden

Realisering ecologische verbindingzone (EVZ)

Het waterschap en de gemeente hebben in februari 2010 een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de realisatie van de evz's. Gezien de vele kilometers evz op het Steenbergse grondgebied (ongeveer 80 kilometer) is er een prioriteitstelling gekozen. Het waterschap en de gemeente zullen hun pijlen in eerste instantie richten op de ontwikkeling van De Steenbergsche en Roosendaalsche Vliet (± 16 kilometer) en de Cruislandsche Kreeken (± 17 kilometer). Tevens moet er binnen de desbetreffende evz's voldoende ruimte voor extensieve recreatie worden opgenomen.

Een van de voorwaarden voor de gemeente was 100 % subsidie voor de aanleg. Deze mogelijkheid vanuit de Provincie is komen te vervallen. De provinciale subsidiemogelijkheden voor de jaren 2013 e.v. zijn nog niet bekend. In 2012 is besloten om te starten met de ontwikkeling en de realisatie van 6 km Beek & kreekherstel en EVZ van de Cruislandse krekken (fase 1) in samenwerking met het waterschap. Uitvoering vindt plaats eind 2013/ begin 2014. Voor de realisatie van bovengenoemde evz's en reeds gerealiseerde delen wordt voor het jaar 2013 structureel € 20.000 per jaar opgenomen ten behoeve van het beheer.

Kwaliteitsimpuls groen (€ 40.100,- ten laste van de reserve eenmalige zaken 2014)

Aanpak aantasting kastanjeziekte

In 2013 zijn we gestart met het opstellen van vervangingsplannen voor de groene hoofdstructuren die door aantasting worden bedreigt. Dit betreft de bomenlanen bestaande uit kastanje bomen.

Een zeer groot deel van de kastanjes binnen de gemeente Steenbergen is aangetast door de kastanjeziekte, zogenaamde bloedingsziekte. Een aantal zeer beeldbepalende bomenlanen vallen onder de getroffen locaties. Een remedie is er niet tegen de ziekte. Om het verlies op te vangen dienen meerjaren vervangingsplannen opgesteld te worden waaraan uitvoeringsbudget verbonden dient te worden. Er dienen meerjarenplannen opgesteld te worden voor:

- Middenwal/Frederiksbolwerk
- Noorddonk/Watertorenweg
- Zuidwal
- Groene Kruisstraat

Voor de uitvoering van deze plannen is het beschikbaar gestelde bedrag niet toereikend. Daarnaast zijn een aantal jongere groene hoofdstructuren sterk aangetast. In de afgelopen jaren zijn hier meerdere bomen verwijderd maar niet teruggeplant. Hiervoor is het ten behoeve van het groene raamwerk belangrijk dat dit wel gebeurt. Hiervoor zijn aanvullende middelen in 2014 noodzakelijk. Een overzicht van de betreffende groenstructuren zijn:

- Ruitersallen
- Vervanging bomen gedeelte Noorddonk – Watertorenweg.
- Vervanging bomen Nieuwstad/Noordwal
- Bomen Zuidwal.

Omdat de reguliere budgetten onvoldoende zijn voor deze extra werkzaamheden wordt in 2014 uitvoeringsbudget gevraagd ter hoogte van € 22.500,-.

Aanpak verouderde plantvakken

Ten behoeve van het verhogen van de staat van het openbaar groen dienen plantsoenen heringericht te worden waarbij nauwkeurig gekeken wordt naar de functie en waarde van het groen in de gehele openbare ruimte. Het niet vervangen van deze plantvakken betekent dat er nu onevenredig veel energie in gestopt moet worden om de plantvakken "toonbaar" te houden.

In 2014 komen onder andere de volgende plantsoenen in aanmerking:

- plantsoen Wilhelminastraat, Steenbergen
- plantsoen Steenbergseweg, Dinteloord
- plantsoen Watermolen, Nieuw Vossemeer

Omdat de reguliere budgetten onvoldoende zijn voor deze extra werkzaamheden wordt in 2014 uitvoeringsbudget gevraagd voor het verwijderen en vervangen van de plantsoenen ter hoogte van € 17.600,-.

Wat mag het kosten?

Programma Beheer openbare ruimte					
	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	-5.496.585	-5.641.665	-5.455.224	-5.550.767	-5.550.767
Begrotingswijzigingen 2013	-29.400	-57.400	-57.400	-57.400	-57.400
Bijstelling bestaand beleid					
Wegen	-1.297.400				
Riolering en stedelijk water	-58.000				
Openbaar groen	-104.600				
Overige openbare ruimte	-17.600	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
Afvalverwijdering	34.400				
Baten reinigingsrecht en afvalstoffenheffing	-40.500	-6.100	-6.100	-6.100	-6.100
Mutaties reserves pr. Beheer openbare ruimte	1.435.000				
Nieuw beleid					
Snelweg A4		-6.000	-5.000		
Openbaar groen		-40.100			
Mutaties reserves		46.100	5.000		
Nieuw saldo begroting	-5.574.685	-5.708.665	-5.522.224	-5.617.767	-5.617.767
Nadelig saldo	-5.574.685	-5.708.665	-5.522.224	-5.617.767	-5.617.767

Investeringen
Vervanging rioolreiniger (+ € 8.000,-)
<p>Hiervoor is €14.000,00 begroot. Dit bedrag is niet voldoende om 2 redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij het opvragen van de offertes (aanbesteding) bleek het bedrag hoger uit te vallen dan dat was beoogd; - Het bedrag is te laag geraamd op de investeringsstaat: Het bedrag dat was opgenomen op de investeringsstaat was de aanschafwaarde verrekend met de inruilwaarde. <p>De investering dient tegen de bruto waarde opgevoerd te worden, dus de totale aanschafwaarde exclusief inruilwaarde. Daarnaast dient er in het vervolg ook rekening gehouden te worden met het feit dat een deel (12,5%) van de BTW niet terug gevorderd kan worden. Dit bedrag dient in het vervolg bij de aanschafwaarde opgeteld te worden.</p> <p>Derhalve is het noodzakelijk om € 8.000,- extra bij te ramen.</p>
Herziening VGRP (€ 33.100,-)
<p>Op 23 oktober 2012 hebben wij ingestemd met de inhoudelijke invulling van het samenwerkingsverband in de waterketen Waterkring West. Een van de projecten is het gezamenlijk oppakken van de VGRP 's van de gemeente en het afvalwaterplan van het waterschap. Door het gezamenlijk doorlopen van dit proces kan een flinke besparing worden behaald. Om de trajecten gelijk te laten lopen moet de gemeente Steenberghe haar VGRP een jaar eerder vernieuwen dan gepland.</p> <p>De investering ad € 33.100,- opgenomen op de investeringsstaat voor 2014 dient nu in 2013 beschikbaar te worden gesteld.</p>

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Aanvullend wegenonderhoud					
Geraamd begroting 2013		125.000	125.000	125.000	125.000
Vanaf 2014 zal een investering worden gevraagd voor aanvullend onderhoud bij een gebiedsgerichte aanpak.					
Vervanging waarschuwborden					
Geraamd begroting 2013	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Gerealiseerd t/m 2013	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Schrappen kwaliteitsimpuls openbaar groen					
Geraamd begroting 2013	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Gerealiseerd t/m 2013	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Inkoop materiaal en onderhoud speeltuinen					
Geraamd begroting 2013		24.500	24.500	24.500	24.500
Gerealiseerd t/m 2013					
Op de aanschaf en het onderhoud van speeltoestellen kan € 15.000,- worden bezuinigd. Daarnaast kan door het onderhoud uit te besteden aan de St Samenwerken € 9.500,- worden bezuinigd op het onderhoud. In totaal wordt een bezuiniging gerealiseerd van € 24.500,-. Om de geplande bezuiniging van € 35.000,- te halen hadden alle speeltuintjes gesloten moeten worden.					
Verhoging tarief volkstuinten					
Geraamd begroting 2013	2.600	3.900	3.900	3.900	3.900
Gerealiseerd t/m 2013	2.600	2.600	2.600	2.600	2.600
Afstoten woonwagencentra					
Geraamd begroting 2013	6.600	6.600	10.000	10.000	10.000
Gerealiseerd t/m 2013	6.600	6.600	6.600	6.600	6.600
Voor de begroting 2013 is de bijdrage aan het onderhoudsfonds verlaagd.					
Afstoten algemene begraafplaats Steenberg					
Geraamd begroting 2013		10.000	10.000	10.000	10.000
Wij verwachten dat wij de bezuiniging kunnen realiseren door te besparen op het onderhoud van alle begraafplaatsen.					
Verkoop stadhuis/stadskantoor					
Geraamd begroting 2012	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Gerealiseerd t/m 2012	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
De raad heeft in februari 2011 besloten om het stadhuis te verkopen. Het stadskantoor zal worden gesloopt en daarom zal daarna zal het worden verkocht.					
Inzameling grof vuil en tuinafval					
Geraamd begroting 2013	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Gerealiseerd t/m 2013	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Stortkosten puin milieustraat					
Geraamd begroting 2013	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
Gerealiseerd t/m 2013	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500

Programma Financiering

Beleidsprioriteiten 2013

Beleidsprioriteiten	Oorspronkelijke planning	
Basisregistratie Grootchalige Topografie	december 2013	
Informatiestructuur/MID Office/ Balie Informatiesysteem	december 2013	

Bijstelling bestaand beleid

Rente liquiditeitstekort (€ 43.300,- V 2013, € 29.900,- V 2014, € 27.600,- V 2015, € 25.300,- V 2016 en 2017)

Bij de begroting is per 1 januari 2013 een lager saldo aan liquide middelen geraamd als het werkelijke saldo per 1 januari, hierdoor is de berekende rente over het geraamde liquiditeitstekort in 2013 en volgende jaren lager.

Rente bouwgrondexploitatie (€ 152.200,- N 2013, € 110.800,- N 2014, € 94.400,- N 2015, € 64.000,- N 2016, € 110.100,- N 2017)

De rente over de boekwaarden van de diverse complexen grondexploitatie komt bij een negatieve boekwaarde van een complex ten gunste van de algemene dienst en bij een positieve boekwaarde ten nadele van de algemene dienst.

De boekwaarden per 1 januari 2013 van de diverse complexen grondexploitatie is minder negatief als aanvankelijk geraamd en het rentepercentage is verlaagd van 4,68% naar 4% naar aanleiding van opmerkingen van de Provincie bij goedkeuring van de begroting, waardoor de rentebaten voor 2013 en volgende jaren lager zijn als geraamd.

Algemene uitkering (€ 400.000,- V 2014, € 342.500,- N 2015, € 800.000,- N 2016, € 1.125.000,- N 2017)

Op basis van de decembercirculaire en het financieel akkoord dat begin 2013 met het kabinet is gesloten, is een inschatting gemaakt van de gevolgen van de meicirculaire.

In de begroting 2013 hadden wij zelf voor de jaren 2014 t/m 2017 een korting op de algemene uitkering opgenomen i.v.m. de invoering van de decentralisatie operaties van € 400.000,- per jaar. Wij stellen nu voor om deze korting te schrappen en als uitgangspunt te nemen dat de decentralisatie-operaties budgettair neutraal worden ingevoerd.

Opbrengst onroerende zaakbelasting (€ 80.000,- V structureel)

De WOZ-waarde van de Suiker Unie komt hoger uit dan waarmee bij de begroting rekening is gehouden. Met name wordt aan de grond een hogere waarde toegerekend en is de correctie voor economische veroudering bijgesteld.

Verder was er met een te laag bedrag voor mutaties (bouwvergunningen) bij zowel de woningen als de niet-woningen rekening gehouden.

Risico Inventarisatie en Evaluatie

De RI&E is een onderzoek naar de risico's op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn binnen een organisatie en is verplicht vanuit de Arbo-wet

Voor het (nieuwe) gemeentehuis aan Buiten de Veste is tot op heden nog geen RI&E uitgevoerd..

In 2004 is voor het laatst een RI&E uitgevoerd voor de gemeentewerkplaats/milieustraat (Van Andelstraat) als voor de molens (de Vos in Heense Molen en de Assemburg in Nieuw Vossemeer).

Een RI&E dient om de 4 à 5 jaar te worden geactualiseerd. Voor deze panden voldoet de organisatie niet aan de wettelijke voorschriften en loopt hiermee het risico een boete opgelegd te krijgen door de Arbeidsinspectie bij een eventueel controlebezoek

In de begroting voor 2013 was nog geen rekening gehouden met het laten uitvoeren/actualiseren van RI&E's. De kosten ad € 8.945,- kunnen worden gedekt uit de vorig jaar gevormde bestemmingsreserve

HRM. Voor 2014 dient een risico inventarisatie en evaluatie voor de sporthallen en zwembaden uitgevoerd te worden. De kosten hiervoor ad € 10.000,- kunnen eveneens ten laste van de bestemmingsreserve HRM worden gebracht.

Onderhoud applicaties automatisering (€ 5.000,- N eenmalig)

Binnen de organisatie is er door de afdeling I&A een aantal pc's vervangen door thin clients. Deze thin clients draaien op de citrix server. Door de inzet van meer thin clients zijn er ten behoeve van de werkplekken ook meer licenties vereist. Met het opstellen van de begroting was geen rekening gehouden met deze eenmalige extra kosten van bijna € 5.000,-.

Verhoging assurantiebelasting (€ 13.800,- N structureel)

De verhoging van de assurantiebelasting van 9,7% naar 21% per 1 januari 2013 betekent een jaarlijkse verhoging van de verzekeringspremies met € 13.800,-.

Kapitaallasten investeringen 2012-2016 (€ 9.300,- V structureel)

Het aanpassen van de Zeelandweg Oost heeft niet in 2012 plaatsgevonden als aanvankelijk gepland. Het aanpassen van de Zeelandweg Oost zal plaatsvinden na realisatie van de A4 in 2015. De geraamde investering hiervoor in 2012 ad € 232.000,- is doorgeschoven naar 2015. Abusievelijk zijn de afschrijvingslasten ad € 9.300,- nog opgenomen onder de post netto-lasten van kapitaaluitgaven vorige jaren van nog niet aan de raad voorgedragen investeringen tot en met 2012.

Horizontaal toezicht en herijking mengpercentage btw (€ 200.000,- V eenmalig)

In de perspectiefnota 2012 is een voordeel van € 200.000,- opgenomen in verband met herijking van het mengpercentage btw. De opdracht bij het adviesbureau, dat de herziening van het mengpercentage uitvoert heeft vertraging opgelopen, met name veroorzaakt door verloop van personeel bij het adviesbureau. Hierdoor zal het voordeel dat is berekend niet in 2012 maar in 2013 worden verantwoord. Het resterende budget voor de kosten van de ondersteunende werkzaamheden van het adviesbureau ad € 15.000,- dient eveneens nog op de begroting 2013 gebracht te worden (kosten zijn opgenomen onder programma bestuur en veiligheid). Deze kosten kunnen worden gedekt uit het voordeel van de herziening van het mengpercentage.

Motorrijtuigenbelasting rollend materieel (€ 30.000,- N structureel)

De motorrijtuigenbelasting voor het rollend materieel is niet geraamd en dient nog op de begroting gebracht te worden.

Salariskosten (€ 235.400,- N 2014, € 255.900,- N 2015, € 285.300,- N 2016, € 306.100,- N 2017)

Door een aantal oorzaken nemen de salariskosten voor 2014 en volgende jaren toe. De salarisstijging komt voornamelijk door:

Verhoging pensioenpremie	€ 116.200,-
Premie sociale verzekeringswetten	€ 38.400,-
Periodieke verhogingen	€ 76.100,-

Wat gaan we doen in 2014

In 2014 wordt prioriteit gegeven aan de volgende doelstellingen:

Zaakgerichtwerken

In 2014 zal een verdere doorontwikkeling plaatsvinden van het Zaakgericht Werken waarbij de ervaringen van de eerste eenvoudige en complexe zaaktypen de basis vormt voor de andere zaaktypen. Wel zal gestreefd worden naar een zo generiek mogelijke inrichting. Naast het implementeren van meerdere zaaktypen zal vooral ook een verfijning op basis van de eerste ervaringen plaats vinden om het zaakgericht werken zo efficiënt mogelijk (LEAN) in te richten.

Basisregistratie Grootschalige Topografie

Het project is bedoeld om de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) te implementeren, een van de vier basisregistraties waar de gemeente voor verantwoordelijk is.

Het eindresultaat van dit project is dan ook: het opleveren van een digitale objecten landkaart die gekoppeld is aan de andere basisregistraties (WOZ, BAG), waarbij de organisatie is aangepast om deze basisregistratie goed te kunnen beheren. (eventueel functie aanpassing en nieuwe werkprocessen).

In 2014 zal voornamelijk het daadwerkelijk vullen van de BGT centraal staan alsmede het inrichten van het beheer rondom de BGT. Ten aanzien van het beheer BGT geldt tevens dat in 2014 de samenwerking (o.a. ten behoeve van het inmeten van het objecten) daadwerkelijk vorm moet gaan krijgen en de eerste resultaten aan zal leveren.

Uiterlijk 1 januari 2016 moet er een aansluiting met de Landelijke Voorziening BGT gerealiseerd zijn, waarbij er een minimale gegevensset doorgegeven kan worden, conform IMBGT. Uiterlijk 1 januari 2020 moet deze gegevensset uitgebreid zijn met extra gegevens.

Wat mag het kosten?

Programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen					
	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo primaire begroting	24.615.858	24.298.623	23.482.075	23.734.587	23.734.587
Begrotingswijzigingen 2013	-95.200	47.600	47.600	47.600	47.600
Bijstelling bestaand beleid					
Geldleningen en beleggingen	-108.900	-80.900	-66.800	-38.700	-84.800
Algemene uitkering		400.000	-342.500	-800.000	-1.125.000
Gemeentelijke belastingen	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Algemene baten en lasten	8.500	31.700	26.200	-15.200	-10.900
Saldo kostenplaatsen	85.700	-391.300	-384.300	-413.700	-434.500
Mutaties reserves	83.900				
Nieuw saldo begroting	24.669.858	24.385.723	22.842.275	22.594.587	22.206.987
Positief saldo					

Bezuinigingen raadsprogramma "2010 – 2014"					
	2013	2014	2015	2016	2017
Tarief hondenbelasting					
Geraamd begroting 2013	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
Gerealiseerd t/m 2013	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
Besparing van 10% op apparaatskosten					
Geraamd begroting 2013	669.700	900.000	900.000	900.000	900.000
Nieuwe raming perspectiefnota	689.300	794.100	821.600	821.600	821.600
Gerealiseerd t/m 2013	689.300	689.300	689.300	689.300	689.300

Financiële samenvatting 2013 - 2017

Financiële samenvatting 2013 – 2017					
	2013	2014	2015	2016	2017
Meerjarenperspectief begroting 2013	4.500	-262.200	-757.100	-698.100	-698.100
Mutaties t/m10^e begrotingswijz 2013	-97.600	3.400	3.400	3.400	3.400
Uitgangspositie perspectiefnota	-93.100	-258.800	-753.700	-694.700	-694.700
Programma Bestuur en veiligheid					
Bijstelling bestaand beleid	-3.700	-12.800	-33.200	-11.700	-11.700
Programma Dienstverlening					
Bijstelling bestaand beleid	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
Programma Sport en cultuur					
Bijstelling bestaand beleid	-39.300	-179.900	-179.900	-179.900	-179.900
Programma Onderwijs					
Bijstelling bestaand beleid	22.200	22.200	22.200	22.200	22.200
Programma Zorg					
Bijstelling bestaand beleid	-12.300	85.100	81.600	82.700	70.900
Programma Economie en recreatie					
Bijstelling bestaand beleid	-8.600	-18.600	-18.600	-18.600	-18.600
Nieuw beleid		-50.000	-50.000	-50.000	-25.000
Programma Ontwikkeling openbare ruimte					
Bijstelling bestaand beleid	3.400	-16.600	-16.600	-16.600	-16.600
Programma Beheer openbare ruimte					
Bijstelling bestaand beleid	-48.700	-9.600	-9.600	-9.600	-9.600
Programma Financiering					
Vast bedrag onvoorziene lasten	100.000				
Bijstelling bestaand beleid	149.200	39.500	-687.400	-1.187.600	-1.575.200
Nieuw beleid					
Begrotingsaldo	67.300	-401.300	-1647.000	-2065.600	-2440.000

Sluitend maken begroting

Zoals uit de financiële samenvatting blijkt, sluit de lopende begroting met een positief saldo en de begroting 2014 en volgende jaren op basis van de voorstellen uit de perspectiefnota met een tekort.

Begroting 2013

Het positieve saldo van de perspectiefnota bedraagt € 60.400,-. Het saldo van de post onvoorzien bedraagt nu, rekeninghoudend met de perspectiefnota, € 67.300,-

Wij zullen de resterende maanden van dit jaar terughoudend omgaan met activiteiten welke extra uitgaven dit jaar met zich meebrengen. Alleen wanneer de uitgaven onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn, zullen de activiteiten doorgaan.

Begroting 2014 - 2017

Hieronder volgt een overzicht van het meerjaren verloop van de jaarschijven 2014 – 2017:

	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Begroting 2013	-262.200	-757.100	-698.100	-698.100
Begrotingswijzigingen 2012	3.400	3.400	3.400	3.400
Mutaties perspectiefnota	-339.800	-923.300	-1.370.900	-1.745.300
Begrotingssaldo	-598.600	-1.677.000	-2.065.600	-2.440.000

Om het tekort voor 2014 terug te brengen stellen wij u voor om de eenmalige zaken in 2014 te dekken t.l.v. de algemene reserve. Het totaal van de eenmalige zaken in 2014 bedraagt

€ 197.300,-. In 2014 en 2015 wordt voor advieskosten inzake A4 respectievelijk € 6.000,- en € 5.000,- gedekt ten laste van de algemene reserve. In 2014 en 2015 wordt ten behoeve van het Sunclasspark jaarlijks € 25.000,- gedekt ten laste van de algemene reserve.

Deze maatregelen leveren het volgende meerjaren verloop op:

	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Begrotingssaldo	-598.600	-1.677.000	- 2.065.600	-2.440.000
Eenmalige zaken 2014	197.300	30.000		
Begrotingssaldo	-401.300	-1.647.000	-2.065.600	-2.440.000

Bij het aanbieden van de begroting 2013 is aan uw raad ook een plan van aanpak voor een nieuwe bezuinigingsronde aangeboden. U heeft ervoor gekozen om m.b.v. scenario-planning deze bezuinigingsronde te gaan invullen. Half mei jl hebben wij de mogelijke bezuinigingen per scenario aan uw raad aangeboden. Gezien ons meerjarenperspectief hebben wij u toen voorgesteld om een bezuinigingspakket van € 2 milj vast te stellen. Wanneer u dit pakket in juni vaststelt, zullen wij met de door u voorgestelde bezuinigingen de begroting 2014 sluitend aan u aanbieden. Daarnaast leidt het bezuinigingspakket er ook toe, dat het meerjarenperspectief weer nagenoeg sluitend is.

Tussen de perspectiefnota en de begroting komen er altijd nog financiële mutaties. Met het door u vastgestelde bezuinigingspakket zullen wij in ieder geval een sluitende begroting 2014 aan u aanbieden en wij zullen trachten om de jaarschijven 2015 t/m 2017 zo mogelijk positief te laten sluiten en anders met een zo klein mogelijk negatief saldo.

Bij het aanbieden van de begroting 2014 zal de OZB, conform het raadsprogramma, niet met meer dan het inflatiepercentage worden verhoogd.

BIJLAGEN

Netto lasten van op de investeringsstaat 2013 opgenomen bedragen, waarvoor nog geen raadsvoorstel is gedaan (t/m april 2013)				
Product Omschrijving	Bedrag investering	Kap.lasten 2013	Kap.lasten structureel	
Programma beheer openbare ruimte				
6140 Bergbezinkbassin	216.487	13.700	13.700	60 jaar
6140 Uitvoering ambities VGRP	64.946	4.100	4.100	60 jaar
Totaal	281.433	17.800	17.800	

¹⁾Voor deze investering uit het informatieplan is een dekkingsreserve gevormd.

Netto lasten van op de investeringsstaat 2012 of eerder opgenomen bedragen, waarvoor nog geen raadsvoorstel is gedaan (t/m april 2013)				
Product Omschrijving	Bedrag investering	Kap.lasten 2013	Kap.lasten structureel	
Programma beheer openbare ruimte				
6140 Bergbezinkbassin Molenkreek (t.l.v. egalisatieonds riolering)	442.000			
Aanpassen overstortvijvers (t.l.v. egalisatiefonds riolering)	136.000			
Werkzaamheden blusvijver te Nieuw-Vossemeer (t.l.v. egalisatiefonds riolering)	40.000			
Verbetering riolering	118.830	7.500	7.500	60 jaar
Bergbezinkbassin	312.120	19.800	19.800	60 jaar
Uitvoering ambities vgrp	62.424	4.000	4.000	60 jaar
Bergbezinkbassin 2012	169.790	10.800	10.800	60 jaar
Uitvoering ambities vgrp 2012	63.676	4.000	4.000	60 jaar
Programma Financiering				
Basisregistratie personen (I-plan) ¹⁾	90.000	9.000	18.000	5 jaar
Totaal	1.434.840	55.100	64.100	

¹⁾Voor deze investeringen uit het informatieplan is een dekkingsreserve gevormd.

Investeringsstaat 2014				
Product Omschrijving	Bedrag investering	Kap.lasten 2014	Kap.lasten structureel	
Programma beheer openbare ruimte				
6139 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	1.000	2.000	10 jaar
6140 Vervanging gemalen riolering (v)	142.802	16.200	16.200	15 jaar
6140 Vervanging riolering (v)	527.530	33.500	33.500	60 jaar
6140 Uitvoering HWA beleid	11.041	700	700	60 jaar
6140 Uitvoering ambities VGRP	66.245	4.200	4.200	60 jaar
6140 Maatregelen instellen 60km-zone erftoegangswegen	58.000	1.200	2.300	25 jaar
Kpl Rollend materieel				
Ford Transit met opbouw (5090)	38.000	2.700	5.400	7 jaar
Ravo veegmachine (5099)	120.000	7.500	15.000	8 jaar
Ford Transit (5108)	35.000	2.500	5.000	7 jaar
Ford Transit (5120)	35.000	2.500	5.000	7 jaar
Ford Transit (5121)	35.000	2.500	5.000	7 jaar
Sneeuwploeg	12.000	600	1.200	10 jaar
Sneeuwploeg	12.000	600	1.200	10 jaar
Hyundai met opbouw (5139)	38.000	2.700	5.400	7 jaar
Vervanging New Holland (5113)	41.000	3.400	6.800	6 jaar
Kpl ICT				
Vervanging firewall	10.000	1.000	2.000	5 jaar
Vervanging 2 servers (camera, rioolgemalen)	15.000	1.500	3.000	5 jaar
Vervanging 4 servers (cluster SAN)	40.000	4.000	8.000	5 jaar
Vervanging beamers raadzaal	24.000	2.400	4.800	5 jaar
G-rooster	14.000	1.400	2.800	5 jaar
Tablets raad	12.500	1.250	2.500	5 jaar
Totaal	1.307.118	93.350	132.000	

Investeringsstaat 2015				
Product Omschrijving	Bedrag investering	Kap.lasten 2015	Kap.lasten structureel	
Programma economie en recreatie				
6102 Renovatie jachthaven Steenberg (α)	400.000			
α Investering zal worden gedekt uit een daartoe gevormde bestemmingsreserve				
Programma beheer openbare ruimte				
6038 Aanpassen Zeelandweg Oost	232.000	4.600	9.300	25 jaar
6038 Uitbreiding fietsinfrastructuur langs de N259	232.000	4.600	9.300	25 jaar
6038 Ombouw N259 tot gebiedsontsluitingsweg	1.000.000	20.000	40.000	25 jaar
6140 Vervanging gemalen riolering (v)	145.658	16.500	16.500	15 jaar
6140 Vervanging riolering (v)	472.971	31.300	31.300	60 jaar
6140 Verbetering riolering	78.831	5.000	5.000	60 jaar
Kpl Rollend materieel				
Toro Groundmaster (5103)	59.000	5.900	11.800	5 jaar
Ford Transit (5109)	35.000	2.500	5.000	7 jaar
Ford Transit (5116)	35.000	2.500	5.000	7 jaar
Smid veegmachine (5140)	110.000	5.500	11.000	10 jaar
Kpl ICT				
Vervanging schijvenkabinet	90.000	9.000	18.000	5 jaar
Totaal	2.890.460	107.400	162.200	

Investeringsstaat 2016				
Product Omschrijving	Bedrag investering	Kap.lasten 2016	Kap.lasten structureel	
Programma beheer openbare ruimte				
6139 Vervanging 2 containers milieustraat	20.000	1.000	2.000	10 jaar
6140 Vervanging gemalen riolering (v)	148.571	16.900	16.900	15 jaar
6140 Vervanging riolering (v)	482.431	30.600	30.600	60 jaar
6140 Verbetering riolering	80.408	5.100	5.100	60 jaar
Kpl Rollend materieel				
TS houtversnipperaar (5102)	30.000	3.000	6.000	5 jaar
Renault bus (5106)	35.000	2.500	5.000	7 jaar
Kpl ICT				
Vervanging switches	40.000	4.000	8.000	5 jaar
Vervanging discussieposten en randapparatuur	120.000	12.000	24.000	5 jaar
Totaal	956.410	75.100	97.600	

Investeringsstaat 2017				
Product Omschrijving	Bedrag investering	Kap.lasten 2017	Kap.lasten structureel	
Programma beheer openbare ruimte				
6140 Vervanging gemalen riolering (v)	151.542	17.200	17.200	15 jaar
6140 Vervanging riolering (v)	492.079	31.200	31.200	60 jaar
6140 Verbetering riolering	82.016	5.200	5.200	60 jaar
Kpl Rollend materieel				
Renault Clio (5098)	22.600	1.600	3.200	7 jaar
New Holland met toebehoren (5114)	20.600	1.300	2.600	8 jaar
Renault gesloten bestel (5125)	22.600	1.600	3.200	7 jaar
Reneault Clio BOA	20.600	1.500	3.000	7 jaar
Totaal	812.037	59.600	65.600	

Overzicht post onvoorzien t/m raadsvergadering april 2013					
Wijz.	Raadsvergadering	Omschrijving	2013	Structureel	Saldo
		Saldo post onvoorzien primitieve begroting			100.000
1	8 november 2012	Ten onrechte beschikt algemene reserve t.b.v. verslavings- en jeugdproblematiek 2014	-10.000		
2	20 december 2012	Huur peuterspeelzaal Pipi	8.400	8.400	
7	31 januari 2013	Project Sunclasspark	-50.230		
9	28 februari 2013	Startersleningen	-3.750	-5.000	
10	25 april 2013	Aansluiting bij het inkoopbureau West Brabant	-41.984		
		Totaal	-97.564		-97.564
		Saldo na 10 ^e begrotingswijziging			2.436

Staat van reserves en voorzieningen

Naam reserve/ voorziening	Saldo per 1 januari 2014	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31 december 2014
A. Algemene dienst				
1. Vrije reserves				
Risico reserve	3.147.611			3.147.611
Algemene reserve	3.784.216			3.784.216
Totaal vrije reserves	6.931.827			6.931.827
2. Bestemmingsreserves				
Reserve ruimtelijke ontwikkeling (Voorm.natuurfonds/bovenw.vorz.)	22.638	79.797	102.435	0
Res.bovenplanse verevening AFCNP		1.000.000	1.000.000	0
Egalisatiereserve riolering	830.905		33.137	797.768
HMR reserve	205.637		10.000	195.637
Reserve openbare verlichting	1.011.502		67.000	944.502
Egalisatiereserve leges	18.200		18.200	0
Centrumfonds Steenberg	14.893			14.893
Reserve eenmalige zaken 2014 en 2015 perspectiefnota 2013	227.300		197.300	30.000
Reserve nog te besteden overheidsbijdragen	435.856			435.856
Baggerfonds	193.859	50.000		243.859
Totaal bestemmingsreserves	2.960.790	1.129.797	1.428.072	2.662.515
3. Dekkingsreserve				
Algemene dekkingsreserve	9.782.500			9.782.500
Res.begr.pl Steenbergseweg	182.019	13.548		195.567
Res. begraafplaats Zuideinde	42.975			42.975
Res. winstuitkering HNG	167.283		56.000	111.283
Reserve BTW-compensatiefonds	242.647		36.397	206.250
Res gemeenschapshuis D'loord	697.306		22.512	674.794
Reserve huisvesting	7.027.184		290.585	6.736.599
Res herinrichting bibliotheek	178.658		11.911	166.747
Reserve vernieuwbouw 't Cromwiel	1.340.226		45.059	1.295.167
Reserve inrichtingskosten 't Cromwiel	41.761		20.882	20.879
Reserve sportpark Noordlangeweg Dinteloord	2.151.460		62.779	2.088.681
Reserve ICT invest. Informatieplan	239.369		98.863	140.506
Reserve JOP Nieuw-Vossemeer	42.906		7.124	35.782
Terrein Wipstraat Steenberg	18.204		6.150	12.054
Reserve kredieten investerings-staat 2009	346.164		55.250	290.914
Reserve ICT investeringen 2012	272.000		68.000	204.000
Reserve ICT investeringen 2013	58.500		13.000	45.500
Huisvesting consultatiebureau	64.266		2.678	61.588
Reserve jachthaven, havenkantoor	1.797.040			1.797.040
Totaal dekkingsreserves	24.692.468	13.548	797.190	23.908.826
Totaal reserves	34.585.085	1.143.345	2.225.262	33.503.168

Naam reserve/ voorziening	Saldo per 1 januari 2014	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31 december 2014
4. Voorzieningen				
Fonds onderhoud wegen	7.642.370	2.748.300	2.429.447	7.961.223
Fonds onderhoud kunstwerken	134.285	110.032	41.808	202.509
Fonds aanvullend wegenonderhoud	128.339	105.561	225.000	8.900
Voorziening rioolonderhoud	629.748			629.748
Fonds onderhoud accommodaties	344.235	382.240	293.244	433.231
Fonds onderhoud scholen	56.823	103.419	40.504	119.738
Pens. Fonds wethouders	1.286.966	58.908		1.345.874
Voorz. spaarverlof personeel	14.094	276		14.370
Voorz.afgesloten bestemmingsplannen	992.012			992.012
Totaal voorzieningen	11.228.872	3.508.736	3.030.003	11.707.605
Totaal reserves en voorzieningen	45.813.957	4.652.081	5.255.265	45.210.773

Totaaloverzicht bezuinigingen

	Oorspronkelijke bezuiniging	2011	2012	2013	2014	2015
Programma bestuur en veiligheid						
Representatie	7.000	7.000	7.000	10.000	10.000	10.000
Rekenkamercommissie	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Vergoeding raadsfracties	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Verslaglegging raad en commissies	4.000	4.000	4.600	4.000	4.000	4.000
Bezwaarschriften commissie	4.750	0	0	0	0	0
Bijdrage Veiligheidsregio	100.000	0	23.300	69.100	113.900	160.000
Programma dienstverlening						
Verkiezingen	6.000	3.000	0	0	0	0
Infopagina	15.000	0	14.000	13.500	13.500	13.500
Leges bouw- en woningtoezicht	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Leges openbare orde en veiligheid	11.000	5.500	12.400	7.200	7.200	7.200
Programma sport en cultuur						
Privatiseren tennisparken	15.000	0	0	0	15.000	15.000
Hogere netto opbrengst sportparken	55.000	0	0	0	55.000	55.000
Exploitatie zwembaden	50.000	30.000	65.000	73.500	73.500	73.500
Verzelfstandigen sporthallen	150.000			33.000	58.000	58.000
Netto kosten bibliotheek	34.000	12.555	19.357	30.000	35.664	35.664
Verzelfstandigen gemeenschapshuizen	161.681	0	0	30.000	67.226	67.226
5 jaar uitstel Jeugdwerk Welberg	22.750	0	11.375	22.750	22.750	22.750
Programma onderwijs						
Eigen bijdrage leerlingenvervoer	10.000	10.000	10.000	13.600	13.600	13.600
BTW-voordeel leerlingenvervoer	35.000	0	0	24.000	24.000	24.000
Exploitatie De Nieuwe Draaikolk	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Subsidie peuterspeelzalen	250.000	0	60.000	60.000	177.700	177.700
Programma zorg						
Algemeen maatschappelijk werk	75.000	0	33.495	54.029	81.671	81.671
Ouderenwerk	60.000	0	15.002	34.304	62.535	62.535
Zorgvuldig indiceren voorziening gehandicapten	100.000	30.000	85.000	155.000	155.000	155.000
Zorgvuldig indiceren huishoudelijke zorg	200.000	70.300	86.100	300.700	300.700	300.700
Minder maatwerk openbare gezondheidszorg	50.000	0	15.000	30.000	50.000	50.000
Minder maatwerk jeugdgezondheidszorg	25.000	0	8.000	16.000	25.000	25.000
Afbouwen gemeentelijk minimabeleid	45.000	0	0	0	0	0

	Oorspronkelijke bezuiniging	2011	2012	2013	2014	2015
Rentedragend maken krediethypotheke	2.400	0	0	0	2.400	2.400
Programma economie en recreatie						
Kostendekkend maken kermessen	5.300	0	0	5.000	5.000	5.000
Programma ontwikkeling openbare ruimte						
Verkoop molens	20.000	0	0	0	0	0
Programma beheer openbare ruimte						
Aanvullend wegenonderhoud	125.000	0	0	0	125.000	125.000
Vervanging waarschuwingsborden	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Schrappen kwaliteitsimpuls openbaar groen	50.000	0	50.000	50.000	50.000	50.000
Inkoop materiaal en onderhoud speeltuinen	35.000	0	0	0	24.500	24.500
Verhoging tarief volkstuinten	3.900	0	1.300	2.600	3.900	3.900
Afstoten woonwagencentra	10.000	0	0	6.600	6.600	10.000
Afstoten algemene begraafplaats Steenberg	10.000	0	0	0	10.000	10.000
Verkoop stadhuis/ stadskantoor	75.000	0	40.000	40.000	40.000	40.000
Inzameling grof vuil en tuinafval	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Stortkosten puin milieustraat	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
Programma financiering						
Tarief hondenbelasting	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
Bedrijfsvoering	900.000	360.000	554.660	693.400	794.100	821.600
TOTAAL	2.859.781	669.355	1.252.589	1.915.283	2.564.446	2.641.446